

Karel Sládek

Žít s moudrostí včel

Adalbert

měsíčník královéhradecké diecéze

12/ 2017 / ročník XXVII / 25 Kč

8 Adventní rozměr křesťanské existence

9 Metelkuv betlém v Jilemnici

18 Byli jste už na Růžovém paloučku?

20 Sami na lásku

**Domáci hospic DUHA o.p.s.
uvádí**

Edita Adlerová

Chtíc, aby spal...

**Vánoční benefiční koncert
mezzosopranistky Edity Adlerové
a malého akordeonisty Tomáše Benedikta**

Edita Adlerová, mezzosoprán; Tomáš Benedikt, akordeon; Věra Müllerová, klavír
Na programu Janáček, Handel, Děrbenko, Michna, Schubert a další

**Hradec Králové 18. 12. 2017
sál Filharmonie Hradec Králové od 19 hod.**

Předprodej vstupenek na www.hkpoint.cz,
v informačních centrech Hradec Králové a ve večerní pokladně Filharmonie.

Mediální partner koncertu Český Rozhlas Hradec Králové

Domáci hospic DUHA o.p.s., tel. 733 144 547
www.hospic-horice.cz

Z obsahu

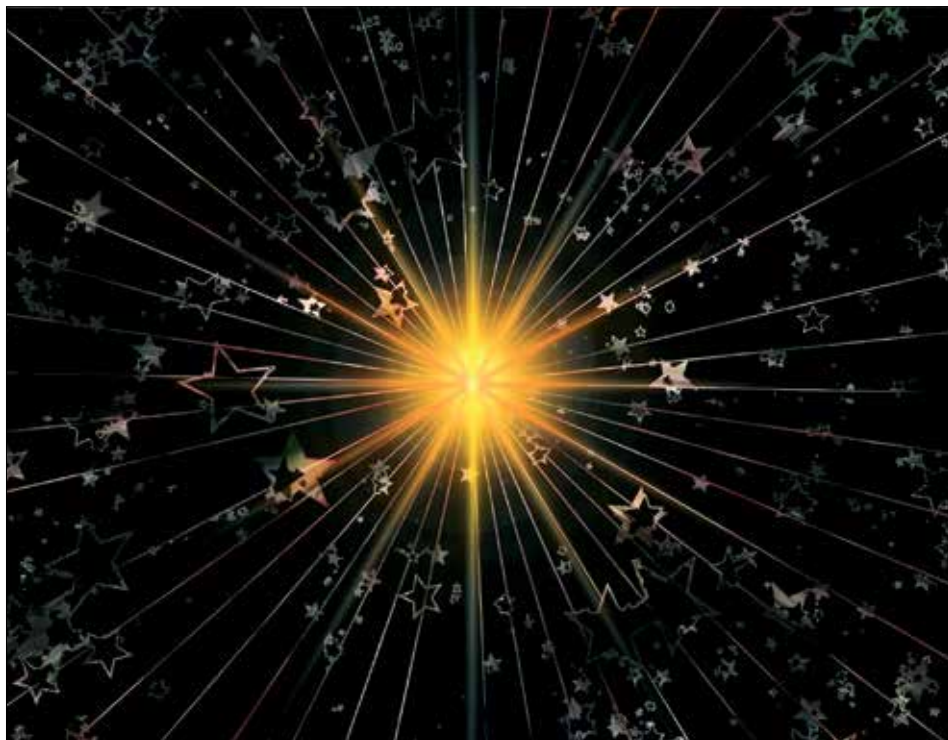
- 5 **rozhovor**
Hledět na krásu přírody
Karel Sládek
- 8 **jak to vidím já**
Adventní rozměr
křesťanské existence
- 9 **vánoční tradice**
Betlém pana řídícího
- 12 **životní osudy**
Vánoce dvakrát v roce
- 15 **historie**
Výchova kněží v Čechách I.:
Kněžský dům 1714–1802
- 18 **pozoruhodná místa diecéze**
Byli jste už na
Růžovém paloučku?
- 20 **rodina**
Sami na lásku
- 22 **umění**
Popelčin Ibrahim
a princův Ornament
- 25 **IKD – informace**
Královéhradecké diecéze
- 31 Charitní listy

Evidenční číslo: MK ČR E 10261.
Měsíčník. Vydává: Biskupství
královéhradecké, Velké nám. 35,
500 01 Hradec Králové.
Adresa redakce: Tiskové oddělení,
Velké nám. 35, 500 01 Hradec
Králové, tel.: 495 063 422,
e-mail: adalbert@bihk.cz
Šéfredaktor: Pavel J. Sršeň

Sazba: Pep-in, s.r.o.
Tisk: Garamon s. r. o.
Hradec Králové.

Cena: 25 Kč.
Roční předplatné: 275 Kč.
Bank. spoj.: Raiffeisenbank, a. s.,
Hradec Králové, č. ú. 1016004393
/5500, variabilní symbol 551,
specifický symbol je evidenční číslo
čtenáře (viz adresní štítek).

ISSN 2570-7531

Slovo úvodem

„Nestaví-li Hospodin dům, nadarmo se namáhají stavitelé“.

Tato věta ze 127. žalmu provází stavbu světa už po tři tisíciletí a vysvětluje její nezmary. Nedávno se dva čeští akademici na otázku zda jsou věřící, vehementně proti víře ohradili. Přitom máme od prezidenta Masaryka dostatek důkazů o tom, že bral život pod zorným úhlem věčnosti „*sub specie aeternitatis*“; že razil heslo „*Ježíš – ne Cézar*“; že po své ženě opakoval: „*Smrt je jako přechod z jedné místnosti do druhé*“. Škoda, že to svému národu nezdůrazňoval více – ten je dnes bez jakékoli pevné duchovní orientace. Přitom tisíc let z Kristovy morálky žily miliony prostých Evropanů a víra v něho jim ulehčovala těžký osud. Je mi líto filozofů, reformátorů, státníků i politiků, kteří se úporně brání i pouhé hypotéze absolutna a tak narážejí v posledku na zeď nebo prázdnotu.

„Smysl života nemůže ležet v něm samém... Odvážím-li se vyznat, že smysl života směřuje mimo, jinač, naráz jsem osvobozen, jako bych nad sebou, ve vrcholku překlopeného zvonu, uzřel puklinu, rozraženou světlem“. (Ivan Diviš, Spolehlivosti, 1963).

„Civilizovat jsme se začali od Boha“. (Jan Beyzym, † 1912, Madagaskar).

Chystáme dárky k Vánocům a už se těšíme, jakou radost a překvapení někomu způsobí. Možná pocítíme i vděčnost od obdarovaných. Lidé, kteří dávají na charitu, nemohou čekat vděčnost, ale hřeje jim u srdce to, že někomu pomůžou. Malé děti jsou vděčné Mikuláši nebo Ježíškovi, dokud je rodiče nepoučí, že si dáváme dárky sami mezi sebou a tím napodobujeme Boha, který nám nadělil Zemi i život. Pro nevěřící je Bůh dárce „inkognito“, dobrodinec, který od nich nečeká vděčnost, vždyť oni o něm nevědí! A to ještě netuší, co všechno je pro ně připraveno v jeho nabídce, kterou jim chystá... Budou mile překvapeni - většinou až v hodince poslední – ti, kteří, až přijde a zatluče, otevrou. My se těšíme po celý život z jeho darů a jsme za ně vděční – i za ty „nevědecké“... Je to v podstatě náš stálý advent, nebo chcete-li, náš stálý Štědrý den.

Hledět na krásu přírody

Vystudovat vysoké školy, přednášet na univerzitě a pak sám opět usednout do studentských, dokonce učňovských lavic a nechat se vzdělávat životem včel, k tomu je třeba ujit notný kus životní cesty, aby si člověk s pokorou přiznal, že i jeho - vzpřímeného a moudrého - mohou ve své moudrosti vzdělávat i ta nejmenší Boží stvoření. A **doc. RNDr. ThLic. Karel Sládek** to nejen udělal, ale staví na pozorování přírody svoji vlastní životní filosofii. Nechme se jí alespoň trochu nakazit...

77 Nedá se přehlédnout, jak moc se věnujete ve své publikační činnosti přírodě. Kde se to ve vás vzalo?

Lásku k přírodě mám od dětství. Pocházím totiž z rodiny, kde byl svým způsobem stále přítomen pradědeček – pan nadlesní církevních lesů na Vysočině. Zažil jsem sice jen prababičku oslovovanou všemi s úctou jako „paní nadlesní“, přesto veliký obraz myslivce pradědečka s okolními parožími jelenů a srnců, velikými šíškami s jehličím na stěnách, kůže z divočáka na zemi, na stole kalamár se srnkami, myslivecký porcelán a samozřejmě u domu žijící pejsek, formovali moji představivost o životě v lese a touhu poznat přírodu. Zvířata jsem vždy považoval za své blízké přátele, především pejska. Jako výraz vděčnosti předkům jsem téma myslivosti zúročil v mé knížečce rozjímání s názvem *Zázrak jménem les*, která tematicky navazuje na moji úspěšnou knížku *Žít s moudrostí včel*. A právě včely byly mým návratem k přírodě v době, kdy už jsem působil jako docent katolické teologie na Univerzitě Karlově. Tehdy jsem po letech usedl do učňovských lavic, abych se vyučil včelařem na SOU v Blatné. A začít včelařit, to je láska na celý život. V době jarní intenzivní práce u včelíček člověk snad na nic jiného tak nemyslí jako na to, aby byly včely zdravé a měly dost zásob, prostoru k rozvoji, vody. Chovám si také vlastní matky kmene Vigor od Květoslava Čermáka, tak při chovu matek zase stále

počítáte, v jaké fázi vývoje matka je, kdy se vylíhne, kdy poletí na snubní prolety a kdy už začne klást vajíčka. A přijde i čas rojení... Mému duchovnímu životu se díky včelám a následně i péči o volně žijící zvěř otevřela nová, krásná cesta. Rád bych ji druhým lidem i skrze mé knížky zprostředkoval.

77 Naše západní obrazy ukazují na putování pozemského člověka, který se z temnoty touží ponořit do světla, které na obraze vychází od Krista či jeho kříže. Východ přichází se svědectvím o naplnění všech těchto tužeb ve světle vzkříšení.

77 Mimo výučního listu je vaše předchozí vzdělání jakého směru?

Mé původní vzdělání je rovněž přírodovědné. Vystudoval jsem fyzickou geografii se zaměřením na krajinnou ekologii na Přírodovědecké fakultě v Praze. Stále se zajímám o poznatky v geoekologii a biogeografii, především v souvislosti

se spolkovou činností, kde jsem aktivní u včelařů, myslivců a krajinných ekologů – a také v rámci výuky environmentální etiky, kterou vyučuji v oboru Aplikovaná etika na Katolické teologické fakultě v Praze. Dalším vzděláním a posláním zároveň je teologie. Vystudoval jsem filosofii a pak teologii na Universitě Urbana v Římě. Mé vzdělávání v tomto směru souviselo s rozlišováním mého povolání, včetně rozvah o kněžství. I díky pomoci dobrých kněží jsem zjistil, že půjdu cestou manželství. Přesto jsem cítil povolání učit teologii a přitahovala mě především spirituální teologie, proto jsem nakonec různým „řízení“ zakotvil na fakultě. Během doktorského studia v Praze jsem též absolvoval kurzy na římském Papežském orientálním institutu, protože moji specializací se stalo ruské náboženské myšlení a především odkaz díla Tomáše Špidlíka.

77 To jistě tedy souvisí s vaším dalším oborem – tvorba pravoslavných ikon.

K ikonopisectví jsem se dostal v Římě, kde jsem navštěvoval ateliér Renaty Schiacchi. Zde se tehdy připravovala veliká ikona mučedníků 20. století, která je dnes umístěna v basilice sv. Bartoloměje na Tiberském ostrově v Římě. V této basilice jsou mimochodem uloženy ostatky svatého Vojtěcha a já jsem v ní v době mých římských studií každou neděli ministroval.

Do ateliéru jako host přijížděl i ruský ikonopisec Filip Davydov, který mě rovněž mnohému naučil. Především spojení spirituality a umělecké tvorby, jež má člověka přivádět k úžasu nad moudrostí, kterou mu zjevuje ikona. Umělec touží zachytit inspiraci přesahující realitu světa, ovšem posléze opět skrze symbolické formy viditelného světa ji zprostředkovává těm, kteří na ikonu hledí a modlí se před ní.

” Píšete sám ikony?

V současnosti již na ikonopisectví nemám tolik času, proto o něm alespoň více přednáším. Přesto se snažím „udržovat ve formě“. Právě jsem dokončil obraz patrona myslivců sv. Huberta ve stylu ruských ikon, i když je to motiv převzatý ze západní křesťanské tradice.

Pro duchovní svět ikon mi též otevřel oči Tomáš Špidlík a jeho teologie symbolu. Díky němu jsem poznal, jak se západní obrazy a východní ikony doplňují, například v symbolice světla a stínu. Naše západní, často barokní obrazy ukazují na putování pozemského člověka, který se z temnoty touží ponořit do světla, které na obraze vychází od Krista či jeho kříže. Východní ikony jsou již právě zcela ponořeny do tohoto světla proměněného světa, takže postavy zde zachycené jsou v eschatologické perspektivě života budoucí „nové země a nového nebe“. Západní umění svědčí o vrozené lidské touze po kráse a světle plnosti života, i když se člověk konfrontuje s temnotou svých sklonů, a ani okolo sebe nevidí rajske vztahy. Východ přichází se svědectvím o naplnění všech těchto tužeb ve světle vzkříšení.

” Máte nějakou vnitřní symbiózu mezi vaší láskou k přírodě a ikonopisectvím?

Kontemplace přírody a krásy ikon přivádí člověka k moudrosti a víře v život, který je silnější než smrt. V přírodě lze nalézt mnohé symboly ozřejmující duchovní cestu člověka. Pozorováním života zvířat a člověka jakoby z vyvýšeného posedu, kterému se v myslivecké mluvě říká „kazatelna“, spatříme mnohé podobnosti

v chování. Na ikonách jsou někteří lidé, kteří došli k osvícení po očištném boji se sebou samými, vyobrazení se zkrocenými šelmami jako s vlkem a medvědem. Symbolicky tak zkontrolovali šelmu nejen v sobě, ale ve vnějším světě se skrze ně stal z predátora přítel. Obnovil se tak ztracený ráj. A prozření myslí na západních obrazech symbolizuje světlo kříže mezi paroží jeleny, který byl i v antice považován za sluneční zvíře a symbol prostředníka mezi nebem a zemí. Těch inspirativních průníků je opravdu velmi mnoho, stačí si vzít Písmo a vylézt na „kazatelnu“.

” Mému duchovnímu životu se díky včelám a následně i péči o volně žijící zvěř otevřela nová, krásná cesta. Rád bych ji druhým lidem i skrze mé knížky zprostředkoval.

” Jste také lovec se zbraní. Netluče se ve vás láska k přírodě s vášní muže, lovce?

Ano, jsem myslivec a mám při výkonu práva myslivosti zbraň. Péče o krajinu a volně žijící zvěř vyžaduje rozvahu moudrých hospodářů, kteří plánují optimální stavy zvěře. U nás máme všude kulturní krajinu ovlivněnou činností člověka. Příroda v sobě sice má mechanismy, kterými udržuje stabilitu ekosystémů, ovšem domnívám se, že přestože člověk svým sobectvím ničí mnohé, dokáže také napravovat a tvořivě pomáhat udržovat ekologickou stabilitu. Když se tedy nějaká zvěř přemnoží, vyskytne se nemoc, nebo jsou v populaci jedinci nemocní a slabí, a nejsou přítomni jejich přirození predátoři, šelmy, je rozumné přispívat k rovnovážnému stavu lovem, aby například nedošlo ke škodám při přemnožení zvěře, po kterém by následovalo spásání trávy, rozrušení pevnosti půd, eroze, ničení stromů, úrody a podobně.

Při lovu je důležité zachovávat myslivecké tradice a ulovené zvěři vzdát poctu ulomenými větvičkami dřevin. Lov ale považuji za spíše vedlejší činnost myslivosti. Důležitější je podle mě pozorování zvěře v různých ročních obdobích, udržování krmelců a zásypů, pravidelné krmení a případně léčení zvěře. Zcela v rozporu s mým svědomím je jet si zážitkově sportovně zastřílet na zvěř za úplaty. Kriticky hledím též na ty, kteří tento byznys nabízí místo toho, aby sami začali o zvěř pečovat. Sem ale nepočítám, pokud mě přátelé myslivci pozvou na hon do své honitby, protože hon je rovněž společenskou událostí, která má své stmelující myslivecké zvyky výlože a výřadu – a přijetí pozvání je vlastně výrazem kamarádství mezi myslivci. A o každé přátelství je třeba pečovat a věnovat mu čas.

” Našel jste v Bibli „svoje“ úryvky, které vás vedou ve vztahu se stvořením?

Mám v tomto směru velmi rád mudroslovné knihy Starého zákona, které reflektují roli moudrosti před, při a po stvoření světa. Je to tedy moudrost věčná i časná zároveň, protože se s člověkem intuitivně sdílí a díky ní poznává nejen příčiny vesmírných a přírodních jevů, ale dává jim též smysl. Tato moudrost fascinovala křesťanské myslitele a my Slované ji také máme ve své spiritualitě, vždyť jeden z našich věrozvěstů sv. Konstantin-Cyryl zasvětil svůj život právě této moudrosti. Přirozená kontemplace přírody vychází z potřeb našeho srdce hledět na krásu přírody. Přestože se naukou o moudrosti, takzvanou „sofiologií“, zabývali především ruští náboženští myslitelé, na Západě lze po právu za její pokračovatelku považovat vědecké poznání.

” Co si myslíte o vědecky popsaném a zdůvodněném evolučním vývoji?

Katolická teologie, a zejména čeští teologové, se s evolucí dokázali bez větších problémů vyrovnat. Při pozorování přírody je zřejmé, že vše tihne k uchování života zajištěním si stravy a předání života hledáním opačného pohlaví s rozmanitou péčí o potomky. Za tímto účelem vždy přežily a předávaly se ty nejvhodnější

formy podle měnících se podmínek. Samozřejmě jsou přítomny potravní řetězce, tedy boj o přežití na určitém území. Na druhou stranu nelze se stejným entuziasmem nevidět projevy altruismu zvířat, i mezidruhového, a vývojové kooperace přizpůsobováním tvarů, například mezi rostlinami a hmyzem, které evolučnímu cíli udržení života možná více napomáhaly než boj o život. My máme již před sebou výsledné a v současnosti neměnné formy evoluce, takže se píše o zamrzlé evoluci, která na počátku byla akčnější, zatímco nyní jakoby vyhořela. Přesto bych upozornil na dva momenty. Vznik života byl možný jen díky nejedné pevné fyzikální konstantě, která byla ukotvena již krátce po „velkém třesku“. A druhý, vývoj vesmíru, jakoby směřoval k živé bytosti, která by ho mohla poznávat. Metaforicky je evoluce jakousi rozvíjející se kompozicí skladby s houslovým klíčem těchto konstant a řádků, do které se stále připsují další a další noty jako symboly genů, které jsou čteny a znovu a znovu přepisovány a přehrávány až došlo k vyvrcholení a dokončení skladby s příchodem člověka, který byl schopen ji přečíst a zahrát k úžasu všeho života. Samozřejmě jsou během skládání momenty hledání, zvuky neurčitěho chaosu vzhledem k doladování konečné verze, přesto nakonec skladba vznikla a na stupínku vystoupil dirigent a po krátké disharmonii během ladění nástrojů zazněla melodie zvěsti o vzkříšení života.

„A jak nahlížíte na to, že v posledních sto letech velmi rychle zanikají jednotlivé druhy fauny a flóry? Jaký to může mít vliv na existenci člověka?“

Je to samozřejmě tragické, když vlivem nás lidí vymírají rostlinné a živočišné druhy. Zde je na místě výzva k „ekologickému obrácení“ a osvojení si ctnosti pokory před vším životem. Měli bychom využít veškerého vědeckého poznání, abychom neztratili rozmanitost přírody, na které jsme všichni závislí. S každým vymřelým druhem zanikl kus naší společné historie.

Mě však jako teologa a environmentalistu také trápí touha člověka měnit

přirozenost zvířat i samotného člověka. Již je bohužel realitou možnost rozšíření kapacity mozku u primátů, aby se co nejlépe podobal člověku. Jsem jako teolog skeptickým, že bychom laboratorně stvořili pračlověka s lidskou duší, která by se vyznačovala svědomím a mravní zodpovědností. Naopak bych varoval před pokusy stvořit nový druh, který by se nám mohl stát parazitem či predátorem. Zároveň vylepšování člověka nanotechnologiemi či genetickými úpravami sice může možná pomoci zkvalitnit život a léčit utrpení, bohužel spíše povede k vytvoření nového kastovního řádu mezi lidmi vylepšenými a těmi druhými, chudými, pokud ovšem ještě půjde o člověka se svobodnou vůlí, kterou by mohl experimenty ztratit. Právě vychází moje kniha „Budoucnost lidí z planety Země“, která je psaná formou zamyšlení nad těmito tématy sci-fi filmů očima teologa.

„Máte před sebou nějaký další cíl či vytčené téma, kterému se chcete věnovat?“

S jedním chrudimským farníkem a lékařem Viliamem Kopeckým dokončujeme redakční práce nad knihou s názvem „Spiritualita a psychosomatika“. Na základě jeho zkušeností s terapií traumat jako příčin nemocí jsme se pokusili poukázat, jak křesťanská spiritualita reflektující metody meta-medicíny má i ve své tradici způsoby, jak léčit psychosomatickou příčinu nemocí. Příští rok mě však čeká příprava publikačního výstup s tématy environmentální etiky. Dal jsem si na to celý rok. Nechci se věnovat jiným tématům, tedy kromě příprav na přednášky, klasické editorské a redakční práce nad texty, které jsou již v pořadí na vydání. Opět zde propojím pohled spirituálního teologa a environmentalisty.

Jenom si udělám jednu malou odbočku do řady „Životem“ u Karmelitánského nakladatelství, kde jsem již vydal na počátku citované dvě knížky, čímž završím plánovanou trilogii. Téma sice neprozradím, ale bystrému čtenáři jistě dojde, jaké téma ještě k těm dvěma chybí.

Pavel J. Sršeň)

(Knižní tipy

Karmelitánské nakladatelství

www.ikarmel.cz
Komenského 328, 509 01 Nová Paka
Velké nám. 36, 500 01 Hradec Král.
zasilky@kna.cz, tel. 384 420 295
www.kna.cz/prodejny

Karel Sládek

Zázrak jménem les

Člověk ztrácí schopnost vnímat přírodu s otevřeným srdcem. Hledíme často jen do sebe a do virtuálního světa médií a sociálních sítí. Příroda může být cestou k nalezení smyslu života. Brož., 60 str., 119 Kč.

Karel Sládek

Žít s moudrostí včel

Mnoha moudrým životním principům se lze naučit pozorováním života včel; jejich píle a starost o společné dobro nám lidem nastavují zrcadlo. Není divu, že včely inspirovaly řadu básníků, umělců i teologů. Brož. 64 str. 119 Kč.

(Knižní tipy

Nakladatelství Portál

Portál, s. r. o., Klapkova 2, 182 00
Praha 8, t. 283 028 111, www.portal.cz
FB: nakladatelstvi.portal

Peter Teuschel

Tajemství předků

Transgenerační přenos
jako výzva a šance

Téma transgeneračního přenosu se v moderní době začalo šířet řešit v souvislosti s výskytem symptomů traumatu u netraumatizovaných potomků obětí holocaustu. Pro všechny, kteří chtějí získat přehled o tomto tématu. Brož., 240 s., 399 Kč

Nakladatelství Paulinky

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1
t. 224 818 757, objednavky@paulinky.cz
www.paulinky.cz

Michel Remery

Tweetuj s Bohem

Kniha odpovídá na skutečné otázky mladých lidí. Každé téma je přehledně zpracováno s odkazy na další studium. Propojeno s mobilní aplikací (zdarma ke stažení) a webovou stránkou. Přepřacované a doplněné vydání. Brož., 436 s., 350 Kč

Adventní rozměr křesťanské existence

Slovo advent bychom mohli přeložit do češtiny jako příchod nebo také přicházení a z kalendářního hlediska jím označujeme předvánoční období. Advent však není jen – letos obzvláště kratičkým – obdobím liturgického roku, **celá naše existence má adventní strukturu** – je bytostně lidským čekáním na příchod významného!

Advent podle starobylé křesťanské tradice tedy není pouze jakousi předehrou Vánoc, je připomínkou veliké touhy lidského srdce po lásce a přecházení vstupování Boha do dějin. Obojí je důležité: jak žízeň lidské duše, tak pramen živé vody. V adventu se soustředíme na toto „zurčení“, jež v Ježíši mnohostranně vrcholí, a které lze bohužel snadno přeslechnout. Je vánočně nenápadné jako narození betlémského dítěte.

Jak jsme právě zmínili, sama lidská existence má v sobě rozměr čekání. Každý z nás na něco čeká, více či méně uvědoměle, čekáme na cosi, co náš život zhodnotí, uzdraví a doplní. A to je jistě dobře, neboť člověk žije nadějí a každé přibližující se Vánoce tuto nadějí vždy znovu probouzejí. Francouzský filozof Paul Ricoeur vyslovil myšlenku, že v procesu zrání víry může člověk dosáhnout takzvané „druhé naivity“, tj. postoje důvěry, která je vlastní dětem, ovšem postojem prohloubeného zkušenostmi, pochybnostmi a zkouškami života. To má Ježíš na mysli, když říká: „Nebudete-li jako děti, do nebeského království nevejdete.“ Zve nás otevřeností a důvěrou dítěte. Až příliš často se totiž ukrýváme za svými obrannými mechanismy, které nás postupně naučily raději nic od života neočekávat. Advent ale je očekáváním Boha, který přichází právě jako dítě a kterého se nemusíme bát. Chlapec v rukou chudé matky je znamením Boha, který jde člověku vstříc a s láskou se mu dává. Advent je tedy prostoupen dvojí

dynamikou: lidským čekáním a Božím sebedarováním. Žít advent znamená učit se dvojí: správně čekat a čekat to správné.

Nicméně čekání a očekávání v sobě skrývá přeci jenom jedno nebezpečí. Může se stát, že člověku pro samé čekání proklouzne mezi prsty to, co je nyní. Křesťan se tak učí spojovat plnou koncentrací na přítomný okamžik s rozměrem očekávání. Jedině v neopakovatelném teď a tady se očekávání víry může naplňovat. Adventní strukturou křesťanské existence tedy myslíme pozorné a vděčné vnímání plynoucího života jako času přicházení známých i neznámých lidí, běžných či velkých výzev, malých i velkých příležitostí a každodenních i nečekaných darů. Není snadné zůstat soustředěným adventním člověkem a adventní týdný se i v roce 2017 stávají náročným časem – křikem tržiště, obdobím spěchu a předvánočních večírků... Křesťan těmto stereotypům vzdoruje a chce vzít advent jako osobní a niternou příležitost: alespoň párkrát vstát na roráty, určitě se připravit na zpověď a přidat špetku houževnatosti do obnovy srdce a vztahů v rodině. A také jednu otázku bychom si v adventu neměli odpustit. Advent – jak jsme připomněli na začátku – znamená příchod a je časem čekání. A ona otázka zní: Na co čekám v životě já? Nepodobá se můj život spíše čekání na Godota, který nikdy nepřijde? Co čekám od sebe, od života, od druhých; a čekám něco od Boha? Co konkrétně?

David Bouma)

Betlém pana řídícího

Jeden z nejkrásnějších mechanických betlémů ve střední Evropě vytvořil jilemnický učitel Jáchym Metelka. Za unikátem, který svého tvůrce proslavil daleko za hranicemi, jsem se vydala do **Krkonošského muzea**. S jeho ředitelem **dr. Janem Luštincem** jsme si nejprve povídali o tradici stavění betlémů v Krkonoších, která je velmi hluboká. Betlémy na Krkonoško začaly pronikat někdy v 17. století, nejdřív jen do kostelů, případně na zámek. Do lidového prostředí se dostávaly až v 18. století. Intenzivně se pak začaly vytvářet po josefínských reformách. Předpokládá se, že původní betlémy byly malované, zatímco v druhé polovině 19. století máme doloženou spíš řezbu.

” Jaké jsou krkonošské betlémy?

Půvabné. A to nejen skvosty, jaké najdete u nás v expozici, s úžasnou kompozicí a kvalitní řezbou. Jsou to i dovážené betlémy, králické figurky atd. Já mám velice rád betlémy, které vznikaly jako jakási rodinná paměť. Jeden takový doma taky

mám. Ono to vznikalo tak, že někdo koupil jádro betléma, tzn. jesličky a tři krále, a další dokupovali. Přišla babička a něco dokoupila. Přišel dědeček a taky dokoupil. Pak přišly tetička Mařenka a tetička Boženka a každá něco přinesla. Ono na tom bylo zajímavé, že ty figurky byly různě veliké nebo ani nemusely být všechny

dřevěné. Mohly být třeba papírové, liso-
vané. Takže vznikala taková pozoruhodná směsice. Tady v západních Krkonoších, kde převládalo české obyvatelstvo, šlo především o volně stavěné betlémy. Poskytovaly veliký prostor pro fantazii tvůrců, naši předkové dokázali vytvářet nádherné betlémské soubory. Doplnili je

Metelkův betlém v Krkonošském muzeu v Jilemnici

Metelkuv betlém v Krkonošském muzeu v Jilemnici

větvičkami, mechem, barvenými pilinami, ten dojem byl velice působivý. Je dojemné, když potom otočíte figurku a na ní je napsáno Prateta Mařenka 1922.

77 Patrně nejen betlémy, ale i samotný čas vánoční v životě našich předků hodně znamenal.

O to víc, že oni přesně rozlišovali svátek a všední den. A stejně důsledně měli oddělený advent od Vánoc. Pro ně skutečně ta štědrovečerní vigilie byla jakýmsi předobrazem biblické budoucnosti. Vstupní branou do sváteční atmosféry, kterou prožívali s obrovskou intenzitou. Je možná na první pohled paradoxní, že v mnoha rodinách neměli dostatek jídla, v některých dokonce byl Štědrý den jediným, kdy nebyl limitován příděl potravy. A přitom se pro ně Vánoce nestaly svátkem jídla a konzumu. Většinou tam převládal prvek duchovní a prvek lásky. Rodiny se scházely, dbaly na to, aby držely pospolu. Koneckonců, jedlo se z jedné misky. Treba houbovec z jednoho pekáče, aby rodina držela pohromadě. Zpívalo se společně, společně se šlo na půlnoční, to je přece krásné vědomí pospolitosti.

77 Kdy a kam se betlémy stavěly?

Stavěly se samozřejmě v největších světnicích. Nejrozměrnější betlém, o kterém jsem, bohužel, jen slyšel, už dnes neexistuje. Mívali ho v sousedních Martinicích u Čivrných. Představte si, že obíhal všechny stěny, takže oni tam byli trochu jako pod stanem. Vzpomínali, že když ráno vstávali, tak se zpravidla o tu konstrukci uhodili, ale přesto ten betlém nesmírně milovali. Samotné stavění betléma nebylo jednoduché. Někde to bylo těsně před Vánocemi, jinde dokonce ráno na Štědrý den. Pokud to byl betlém skříňkový, nebyl to žádný problém, ten se jenom snesl. Ale byl-li to velký betlém, muselo se začít mnohem dřív. Když jsme dělali průzkum v obcích jako je Benecko nebo Štěpanice, tak tam v některých rodinách panoval zvyk, že týden před stavěním se šlo na půdu zaklepat na bedny s betlémem. Tím se ohlásilo, že se bude stavět. Po týdnu se betlém snesl do světnice, sešla se celá rodina a tatínek nebo dědeček začal vytahovat jednotlivé figury. I to mělo svoje pořadí. Zpívali u toho určité písně a i ty měly určitou dramaturgii. Přesné pořadí, které se dodržovalo. Výmluvně to svědčí o tom, jakou pozici betlém v rodině měl. Vánoční stromeček ve vysoko položených obcích dlouho nebyl hlavním symbolem Vánoc. Ještě na počátku 20. století nebyl

běžný například v Jestřabí. Střed vánočního dění tvořil betlém, u kterého byly lampička nebo svíčka, které ho osvětcovaly. Moje babička měla taky veliký betlém, který se každý rok stavěl. Pamatuju, když jsem pak byl starší a ona už moc nemohla na štafle, jak jsem jí pomáhal stavět. Babička trvala na tom, kam co přesně patří. Všechno mělo svůj řád. Nakonec se zapálila před betlémem svíčka, zhaslo se a držela „černá hodinka“. Babička měla sporák, v tom se topilo. Litinové pláty, jak říkala, tály, už byly věkem rozpraskané a světlo ohně dělalo takové krásné pruhy. I to dotvářelo nádhernou atmosféru starodávného betléma a blížících se Vánoc.

77 Kráčíme chodbami bývalého zámku hrabat Harrachů, který je od roku 1953 sídlem jilemnického muzea, za betlémem Jáchyma Metelky, nemohu se nezeptat. Chlouba krkonošského muzea v Jilemnici je betlém mechanický, pohyblivý nebo chodící?

My ho prezentujeme jako mechanický. V minulosti bylo běžnější označení pohyblivý a naši předkové říkali zásadně chodící. Jáchym Metelka, ředitel dívčích škol a zakladatel našich muzejních sbírek, se do úctyhodné práce pustil v roce

1883. Motivem byla určitě silná rodová tradice. U Metelků ve Sklenařicích u Vysokého nad Jizerou, odkud pocházel, se betlémy vždycky stavěly. Ostatně jako téměř v každé krkonošské rodině. Protože byl člověk vzdělaný, byl vzdálen ryze lidovému pojetí. Dokázal ho ale do sebe vstřebat a vytvořit tak dílo, které je po všech stránkách úžasně harmonické. Řezbářsky, technicky, hudebně. Navíc je v jeho betlému krásně zakódováno biblické poselství.

77 Jsme na místě. Před námi je v celé své kráse. Mechanický ozvučený betlém Jáchyma Metelky, který na jeho zhotovení pracoval dlouhých 30 let. Rohový betlém. To pro tu iluzi diváků, aby při jeho spatření byli vtaženi do předváděného děje?

Nepochybně, někdy to bývá také z prostorových důvodů. Tady ale, myslím, šlo Metelkovi o určitý koncept, aby se lidé do toho vnořili. On byl kantor, on to narežíroval,“ vysvětluje Jan Luštinec. „Jedno představení trvá přibližně pět minut. Začíná odbíjením půlnoci na hodinách, pokračuje hlubokým troubením ponocného a vysokým troubením (téměř pískáním) požárního hlídače. Svých nástrojů se poté chopí andělé na nebeském kůru a krásnou krkonošskou koledou „probudí“ k životu ostatní postavičky. Ve středu kompozice je samozřejmě Svatá rodina, jesličky, kolébání Jezulátka. Scéna, kterou všichni znají. Terén za ní stoupá. Vidíme měšťanské domy s krásnými štíty, řemeslníky a také synagogu s rysy nápadně připomínajícími jilemnickou radnici. Knihy zvedají horlivě rokující farizejové. Kolem altánku, který je úplně nahoře, pobíhá rozčilený král Herodes. Myslím, že Metelka velice dobře vyřešil otázku jak předat biblické poselství. Dítě narozené v Betlémě na seně je nejnižší, ale zároveň nám nejbližší. Světská hierarchie stoupá přes farizeje až ke králi, ale čím je výš, tím je nám vzdálenější. To je velmi autentické.

77 Bez zajímavosti není ani bohatý zvukový program. Jáchym Metelka pamtaval i na to, aby se neoposlouchal. Kdybychom chtěli slyšet všechny koledy, tak bychom si betlém museli předvést

pětkrát! A to ještě není nic proti technickému principu, na kterém betlém funguje.

Je to obrovský a velice složitý stroj s řadou dřevěných, ale také kovových ozubených kol s různými převody, ať už ve formě řetězů nebo provázků. Mechanismus velmi důmyslný, a zároveň krásný. Čas mu přidal na půvabu. Když posloucháte jeho chod, když vidíte, jak je umně vyřezané kolo, tak před tím zůstane člověk stát v němém úžasu. Není už pochopitelně úplně všechno originální.

77 ...někdo koupil jádro betléma, tzn. jesličky a tři krále, a další dokupovali. Figurky byly různě veliké, nebo ani nemusely být všechny dřevěné. Vznikala taková pozoruhodná směsice. Je dojemné, když potom otočíte figurku a na ní je napsáno Prateta Mařenka 1922.

Problém je s těmi provázky. Metelka si je vyráběl sám, takže je měl velice kvalitní. Takové dnes neseženeme ani neumíme vyrobit. Proto je na těch exponovaných místech musíme často střídát. Ale pořád je tam několik původních Iněných provázků, vyrobených Jáchymem Metelkou. Při tom obrovském provozu je to naprosto

neuvěřitelné. Stejně jako to, že betlém dodnes funguje bez generálky. I když jenom promazávání by nestačilo. Občas ho musíme zčásti rozebrat, podívat se, zda je všechno v pořádku, vyčistit. Jinak je ale mechanismus velice spolehlivý. Použitý materiál je různý. Metelka si dokonce pár lisovaných betlémských kulis dokupoval. Všechno ostatní dělal sám. Využil třeba choroše, pařízky, plavuně. Některé části domalovával. Také krásně řezané figurky jsou jeho práce. Pozadí tvoří betlémská krajina. Není zasnežená, žádná typická česká zima, na to byl příliš vzdělaný. Ale přesto si neodpustil některé ryze krkonošské prvky. Úsměv budí třeba kukačka na palmě, která dokonce otevírá miniaturní zobáček. Nebo převalující se lenoch. V sousedství jesliček dvě figurky pro Krkonoše snad nejtypičtější ... dřevař řezá dřevo a na druhé straně vychlíř pročesává len. Tady je neuvěřitelná další věc. Ta figura vytváří postupně sedm různých pohybů, velice přirozených. On nejenže pracuje oběma rukama, ale pak si vždycky narovná bolavá záda, zvedne hlavu a zase pokračuje v práci. K nejkrásnějším figurkám patří maminka s dítětem. To jí na zádech poskakuje, jása, zvedá různé ruce. Někdy jen poskočí a jindy vyskočí vysoko a zdvihne ruce až nad hlavu. To je velice působivé. Tady máme pastýře, kteří se modlí. Dívají se na kometu, kolem které na obloze krouží andělé. A najdeme tady také pořádné stádo pasoucích se ovcí. Mimochodem. Všimněte si, že vůbec nevidíte, jakým způsobem je Metelka rozpohyboval. Zvukovým doprovodem jsou české koledy, hrané dvěma různými „kapelami“. Na závěr andělé na kůru svou ukolébavkou všechny postavy opět „uspí“.

Eva Zálešáková)

Metelkův betlém v Krkonošském muzeu

Tvůrce betléma Jáchym Metelka kantořil a posléze řediteloval v Jilemnici přes 40 let. Osvícený pan řídící byl také muzikant a včelař. To všechno zúročil při práci na díle, na které jsou v jím založeném Krkonošském muzeu právem pyšní. Muzeum je otevřeno celoročně: úterý–neděle 8–12 a 13–16 hodin, v červenci a srpnu do 17 hodin. Mechanický betlém Jáchyma Metelky (1853–1940) se předvádí vždy v 9.00, 10.00 v 11.15, 14.00 a 15.30 hodin. Skupiny nad 20 osob mají možnost si jej prohlédnout i mimo uvedenou dobu. Při vyšší návštěvnosti se betlém předvádí častěji!

Vánoce dvakrát v roce

Vánoce roku 1997 byly poslední, které **Dotsenkovi** slavili doma v Dněpropetrovsku. **Nataliya** se ve třetím největším městě Ukrajiny narodila, **Sergei** se tam jako dítě přestěhoval s rodiči z rodného Charkova. Poznali se ve škole. Zamilovali se a vzali. Když se jim narodila dcera Anastasia a po pěti letech syn Artem, věřili ve šťastný osud. Za deset let bylo všechno jinak.

Sergei, který jako agronom původně pracoval v zemědělství, přišel o práci a živil se na stavbách. Nataliya, vystudovaná ukrajinistka, sice učila, ale na výplatu mnohdy marně čekala i několik měsíců. Jediné, na co pořád mysleli, byla budoucnost jejich dětí. A tu na Ukrajině neviděli. Začínající úplatkářství ve školství bylo tím posledním, co rozhodlo.

„Definitivní rozhodnutí o přestěhování do České republiky padlo v létě 1997,“ vzpomínal při našem setkání Sergei. „Měl jsem kamarády, kteří tady pracovali, se vším mně pomohli. Navíc, po matčině linii, která byla původem ze Zakarpatí, jsem tady měl vzdálené příbuzné. Začínal jsem v jedné firmě v Žamberku. Byla jako moje rodina. Vynikající šéf, byl pro mě jako táta. Na Vánoce jsem jel domů a na začátku roku 1998 se vrátil se ženou. Děti za námi přijely v létě, když dokončily školu.“

Bylo to těžké rozhodování?

„Pro mě ano,“ přiznává bez zaváhání Nataliya. „Učila jsem 19 let. V té samé škole, do které jsme chodili. Kde jsme se seznámili. Nebylo jednoduché opustit děti, které jsem znala. I ty, které už absolvovaly. Vdaly se, oženily se, mají rodiny. To nebyl snadný krok. Nejhorší bylo, když manžel odjel do Čech. Půl roku jsem s dětmi čekala na konec školního roku. Abychom měli na živobytí, každé ráno jsem udělala těsto na pirožky, upekla je a odvezla mamince. Měla v nemocnici takový stánek s občerstvením. Pirožky tam prodala a večer mně přivezla 10 hřiven. Kdo

■ Nataliya a Sergei Dotsenkovi

má na Ukrajině peníze, studuje. Kdo je nemá, nemůže. Viděli jsme, že děti máme šikovné, že mají na to, aby studovaly. Tak jsme šli a dobře jsme udělali. Dcera vystudovala ukrajinistiku a politologii na Univerzitě Karlově. Pracovala v Rádiu Svobodná Evropa a jako personalistka ve vysokomýtské automobilce. Teď je na mateřské dovolené s dvaapůlletou dcerou Sofií, naší vnučkou. Syn je vyučený obkladač, vystudoval podnikatelskou školu, věnuje se informačním technologiím. Věřím ale,“ dodává Nataliya, „že se ještě pro vysokou školu rozhodne. Nakonec chlap by měl mít nějaké řemeslo.“

Do nového domova jste přijeli symbolicky na Nový rok. Tedy ten pravoslavný.

„V juliánském kalendáři, který používá pravoslavná církev, připadá Nový rok na

14. ledna. Říkáme tomu Starý Nový rok. 14. ledna 1998 už jsme byli tady,“ vysvětluje Nataliya. „Začínali jsme v Žamberku, na ubytovně. Rok jsem pracovala jako tkadlena v podniku Orlana. Byli tam báječní lidé, moc mně pomohli. Pamatuju, jak jsem zápasila s češtinou. Půl roku jsem nemluvila, protože jsem se bála, že by to nebylo správně. Učitelka je ze školy zvyklá „mluvit jako kniha“. Něco řeknu a ostatní se budou smát, myslela jsem si. Tak jsem raději mlčela. Když jsem šla nakupovat, napsala jsem si všechno na papírek. Byl tam takový malý obchůdek, kde jsem si nemohla vzít zboží z regálu jako v samoobsluze. Musela jsem si o něj říct. Takové byly naše začátky. Dnes se tomu už smějeme, některé situace byly opravdu zábavné. Třeba jsem nevěděla, že do vozíku u supermarketu se dává pět nebo desetikoruna, abych si ho mohla vzít. Tak jsem za něj bezradně tahala, než mi kolemjdoucí pán poradil.“

„Já jsem v té žamberské firmě odpracoval devět let,“ vrací se ve vzpomínkách Sergei. „Pak jsem onemocněl a rok marodil, takže dohromady jsem u ní byl zaměstnaný deset let. Přestěhovali jsme se potom do Hradce Králové, ale na Žamberk máme dodnes velice příjemné vzpomínky. Na všechny, šéfem počínaje po posledního dělníka. Na známé, kamarády, přátele, se kterými jsme třeba o víkendu chodili na pivo. U toho pivečka se dá popovídat o čemkoliv, proberou se témata od sportu do kosmu.“

„A já jsem se v Žamberku naučila česky vařit,“ překvapuje mě Nataliya. „Když Orlana zkrachovala, udělala jsem si živnostenský list a šla uklízet. Hrozilo mně totiž, že bych se musela vrátit na Ukrajinu. To bylo nepředstavitelné. Děti tady chodily do školy, měly kamarády, i my jsme v Čechách zapustili kořeny. Tak jsem na několika místech v Žamberku uklízela. Nejvíce v jedné jídelně. Taky jsem myla nádobí, až jsem se propracovala do kuchyně. Byla tam i malá výrobná polotovary. Kynuté knedlíky, bramborové špalíčky, knedlíky plněné uzeným masem, švestkami, takové ty české dobroty. Ne nadarmo se říká, že láska prochází žaludkem.“

77 Rád bych si koupil nějakou nevyužívanou faru v místě, kde by byla harmonie. Aby duše zpívala. Kde by se dalo tvořit. Malovat, psát knížky. Když duše najde klid, člověk přichází na spoustu věcí. Už nemyslí jen na sebe. Myslí na to, čím a jak pomoci bližnímu svému. A já bych rád léčil.

77 Symbolem lásky je odedávna darované srdce. To Sergeiovo není z pouti. On je skutečně Ukrajinec s českým srdcem.

„Za což jsem Bohu velice vděčný,“ ujišťuje mě. „Moje srdíčko došlapalo, pracovalo jenom na deset procent. Když to v hradecké Fakultní nemocnici zjistili, poslali mě do pražského IKEMu. Tam mně dali kardiostimulátor a za tři měsíce zavolali, že mají dárce. Tak mám transplantované srdce, české srdce. Dá se říct, že jsem napůl Ukrajinec a napůl

Čech. Operace se povedla mimořádně skvěle. Jezdím na pravidelné kontroly, ti pražští doktoři jsou opravdu úžasní lidé. Klobouk dolů! Díky jim mé české srdíčko krásně funguje. A zásluhou manželky.“

77 Když se Dotsenkovi přestěhovali do Hradce Králové, Nataliya učila soukromě ruštinu a překládala. Dnes pracuje v Integračním centru pro cizince Diecézní charity.

„Sergei se snaží být hodně optimistický. Já ho pořád hlídám. Tohle nesmíš a tamto musíš. Zdravá výživa, pohyb, nutím ho chodit na procházky. Ale rozhodující je jeho přístup, jeho víra.“

„Věřím, že jsem přišel na svět s nějakým posláním. Jestli mně Bůh dal druhou šanci, znamená to, že své poslání jsem ještě nesplnil,“ vysvětluje Sergei. „Taky se modlím za toho, jehož srdíčko bije v mé hrudi. Svíčku mu zapálím. A ženě děkuju. Že mě toleruje, moji povahu. Samozřejmě, že když mám v ruce pěknou knížku a Natálka přijde: „Už jsi byl na procházce?“, tak občas zalžu. Ale ona ví, že nebyl. Tu knížku mi vezme a já pochopitelně nejsem rád, že mně vzala moji hračku.“

„Nebo sedí u počítače a hledá baráček,“ přidává se Nataliya. „U toho ho ale nechám, protože o tom i já sním.“

„Tady v Čechách je velice krásná příroda. Moje představa je, abych kolem našeho domu mohl chodit bosýma nohama v trávě,“ zasní se Sergei. „A kdyby tam byl potůček. Spíš stará fara by to asi měla být. Miluju baroko, klenuté stropy. Rád bych si koupil nějakou nevyužívanou faru v místě, kde by byla harmonie. Aby duše zpívala. Kde by se dalo tvořit. Malovat, psát knížky. Když duše najde klid, člověk přichází na spoustu věcí. Už nemyslí jen na sebe. Myslí na to, čím a jak pomoci bližnímu svému. A já bych rád léčil. Mluvil s lidmi, aby jim bylo lépe. Na duši, na srdci.“

77 Když potom přijde řeč na blížící se vánoční svátky, Sergeiova tvář se rozzáří.

(Knižní tipy

Nakladatelství Garamon

Garamon s.r.o., Wonkova 432,
500 02 Hradec Králové,
tel. 495 217 101, <http://garamon.cz>

Jana Croj

Královéhradečtí biskupové a jejich rezidence

Kniha o osudech královéhradeckých biskupů a jejich sídlech vznikala v letech 2009–2013. Původně měla pojednávat pouze o historii budovy biskupské rezidence v Hradci Králové a zámku v Chrasati. Pramenná základna byla však tak bohatá, že bylo mnohdy velmi obtížné oddělit údaje o stavebním podnikání a mecenátu biskupů od jiných jejich činností pro diecézi, a proto se téma rozrostlo do širokého vyprávění o dějinách biskupství. Poutavou formou přibližuje osobnosti všech 25 ordinářů, jejich duchovní rozměr, kulturní aktivity, působení v diecézi a nahlíží i do jejich soukromí. Vřazuje biskupství do kontextu dějin města a poprvé v úplnosti představuje interiéry budovy, která není veřejnosti běžně přístupná. Přináší řadu významných objevů, jako je např. zakládací listina biskupství, jejíž originál byl považován za ztracený, nebo plán na fyzickou likvidaci biskupa Mořice Píchy v 50. letech 20. století, či nová autorská určení a datace uměleckých děl. Váz., 479 s., 526 Kč. Objedávat lze na adrese nakladatelství Garamon (viz výše).

„Tradice by se měly dodržovat. Přivezli jsme si svoje, pravoslavné. A s úctou k zemi, kde jsme dostali druhou šanci, jsme přijali vaše katolické. Takže 24. prosince slavíme s vámi narození Krista se vším, co k tomu patří. Máme stromček, smaženého kapra, bramborový salát. Slavíme Silvestra a Nový rok. Pro nás je dnem narození Spasitele 6. leden. Na Ukrajině se nazývá Svatý večer. Zdobí se stromek, zpívají koledy. Rodina se sejde, rozdávají se dárečky, panuje sváteční pohoda. Svatá večere by měla obsahovat nejméně dvanáct postních jídel. V minulosti mezi nimi bývaly bezmasý boršč, ryba, pirohy s fazolemi a zelím, brambory, kompot a především kutja. Pšeničná kaše vařená s medem, mákem a ořechy. Uzvar je zase kompot ze sušeného ovoce slazený medem. Kutja byla odjakživa podávána při pohřbech a uzvar se pojídal při narození dítěte. Proto tyto pokrmy symbolizují narození a smrt Krista. Na zápraží nebo do rohů místnosti se kladl česnek – jako

ochrana před zlými silami. Dalšími pokrmy jsou například vareniky, plněné taštičky z kynutého těsta, rýže, zelí, houby upravované na různé způsoby, dušená kapusta, ryby, ovoce, zelenina a saláty.“

„Každý by měl ochutnat všech dvanáct jídel a na talíři by nemělo nic zůstat, aby se všichni ve zdraví dočkali dalšího Svatého večera. Dnes se obvykle podává vepřová pečeně s křenem nebo krocan s jablky a pohankovou kaší. Ze sladkých zákusků je nejoblíbenější medový perník a dorty s máslovými krémy a barevnými polevami. Na stole nechybí ani slané zákusky, nakládané okurky, samozřejmě víno nebo vodka. Je třeba říct, že Ukrajina se skládá z 26 oblastí a v každé z nich panují trochu jiné zvyky. Ale všude večere trvá dlouho, i několik hodin. Děti navštěvují rodiče, vnuci prarodiče, kmotřenci své kmotry. Je to podobné jako v Čechách. Prostě svátky plné lásky, klidu a rodinné pohody.“

Dvacáté budou Vánoce, které letos Nataliya a Sergei Dotsenkovi oslaví v zemi, kde našli svůj druhý domov. V jejich životě se mnohé změnilo. Zůstala jim ale počáteční upřímná snaha nežít jenom vzpomínkami. Angažují se v Regionálním ukrajinském spolku, první nevládní neziskové organizaci ve východních Čechách, založené migranty z Ukrajiny. Za podpory města, Královéhradeckého kraje a Integračního centra spolek letos uspořádal už páté Dny ukrajinské kultury v Hradci Králové. Spolupracují s dalšími organizacemi národnostních menšin u nás, např. s Ukrajinskou iniciativou Praha nebo Ukrajinskou iniciativou jižní Morava, Mezinárodním kulturním institutem Klíč apod. Jsou pravidelnými účastníky Setkání národů, pořádaného Integračním centrem pro cizince Diecézní charity Hradec Králové. Právě na listopadovém pátém ročníku festivalu jsme si povídali.

Eva Zálešáková)

Advent 2017

Soubor meditací na každý den

Bratři a sestry v Kristu, milí čtenáři,

se vstupem do doby adventní je pro vás připravena brožura, kde autory jednotlivých příspěvků jsou kněží naší diecéze, jež se ve svých textech zamýšlí nad úryvky Evangelia liturgie doby adventní.

Každý den jsme tedy pozváni zastavit se u radostné zvěsti, která nám má proniknout do srdce, otevřít nás pro přicházející Boží Slovo, které se stalo tělem. Čas adventu byl nám darován, nechme se jím přetvářet. Nezůstaňme v této době očekávání stát, ale sami s nadějí vykročíme vstříc našemu Pánu vedeni následujícími texty.

Kéž skrze tato rozjímání prožijeme opravdu požehnaný čas.

Váš biskup + Jan)

Brožury Advent 2017 k dostání na farních úřadech nebo lze objednat na e-mailu: safranko@bihk.cz.

Výchova kněží v Čechách

Dny všední i sváteční v královéhradeckém biskupském semináři / díl I. Kněžský dům 1714–1802

Pojďte nahlédnout do dějin důležité instituce, kterou byl kdysi královéhradecký kněžský seminář. Po dlouhá léta totiž formoval život diecéze tím, že vychovával a připravoval mladé muže na jejich budoucí náročné povolání. A tito mladí muži pak doprovázeli královéhradecké diecézany jejich duchovním životem bez nadsázky od kolébky až do hrobu.

Církev si od počátku uvědomovala potřebu připravit pro budoucí povolání ty, kteří měli sloužit věřícím a vést jejich duše k věčné spáse, tedy adepty kněžského stavu.

Ve středověku se budoucí kněží vzdělávali buď na univerzitách, nebo u svých duchovních správců, nebo v katedrálích školách. Řádoví kněží se vzdělávali ve svých klášterech a členové žebrevých řádů v centrech svých řádových provincií. V 16. století tento systém přestal vyhovovat potřebám církve i věřících. Situaci se snažil vyřešit tridentský koncil, zasedající v letech 1545 až 1563. Kromě mnoha dalších aspektů církevního života ovlivnil podobu vzdělávání kléru. Dne 15. 7. 1563 na svém 23. zasedání totiž uložil biskupům v diecézích povinnost zřizovat semináře pro výchovu kněží.

Seminář měli navštěvovat chlapci od dvanácti let, kteří uměli číst a psát. Bohatší si měli hradit studia sami, chudým mělo být finančně pomoheno. Hlavním zdrojem příjmu mělo být tzv. seminaristické, což byl zvláštní poplatek, který hradily jednak osoby žijící v diecézi, jednak církevní instituce a duchovní. Výuku v semináři měli zajišťovat univerzitně vzdělaní profesori. Semináře podle požadavků tridentského se tak začaly objevovat jak v Evropě, tak i v zámoří. V Čechách se se publikace nařízení tridentského koncilu,

Ⓢ Biskup Tobiáš Jan Becker

tedy i toho o seminářích, udála vlivem složité politické situace a sedisvakance na arcibiskupském stolci v Praze až roku 1605. Ke zřizování seminářů pak začalo v Čechách docházet až při zřizování nových diecézí po roce 1620. Tím se již přesuováme do Hradce Králové.

Královéhradecký seminář se nacházel v dnešní ulici Dlouhá, v místě, kde se dnes nachází Městská hudební síň a Lékařská knihovna Lékařské fakulty a Fakultní nemocnice. Před seminářem se zde nacházel královský hrad, poté purkrabství se soudem a sklad soli.

Vzhledem k problémům, kterým čelili první biskupové po zřízení diecéze v Hradci

Králové r. 1664 se seminář podařilo zřídit až o celých 50 let později. Nejdříve totiž museli hradečtí biskupové vyřešit spory s městskou radou, najít vhodné místo pro rezidenci a vyjasnit otázku patronátního práva nad katedrálou. Před zřízením semináře byla výchova mladých chlapců ke kněžství svěřena do rukou zdejších jezuitů. Financována byla z různých nadací. Poté se chlapci odebírali na teologickou fakultu v Praze a po návratu ze studií byli vždy 15. prosince vyzkoušeni biskupem, nebo generálním vikářem, a pokud zkoušku složili, byli vysvěceni.

V roce 1706 získal biskup **Tobiáš Jan Becker** od císaře Josefa I. prostory pro výstavbu biskupské rezidence, takže areál bývalého purkrabství mohl posloužit pro stavbu kněžského semináře, který požadovaly dekrety tridentského koncilu. Potřebné finance na stavbu budovy určené pro 12 kleriků se podařilo získat od římské kongregace De propaganda fide.

Stavba započala roku 1714 a dokončena byla 16. května téhož roku, kdy se do ní stěhovalo prvních šest chovanců s rektorem. Spolu se seminářem byl vystavěn také seminární kostel sv. Jana Nepomuckého, o celých 15 let dříve, než byl světec vůbec kanonizován. Někdy se pak v pramenech přeneslo jméno světce i na seminář a bývá označován jako „kněžský dům

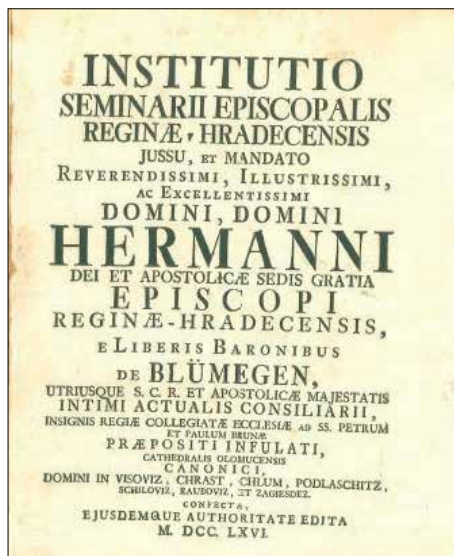
sv. Jana Nepomuckého“. S narůstajícím počtem přijímaných mužů duchovního stavu se mu několikrát v dějinách dostalo stavebního rozšíření.

V prvních 88 letech své existence měl seminář podobu tzv. kněžského domu. To znamená, že zde žili již vysvěcení kněží, kteří se zde po studiu na univerzitě ještě jeden, nebo dva roky prakticky připravovali na budoucí působení v duchovní správě. Délka studia závisela na nadání studentů, buď museli kurz kvůli špatnému prospěchu opakovat, nebo se zde ještě rok navíc zdokonalovali ve studiu.

Důležitost semináře pro diecézi dokládá například nařízení **biskupa Jana Josefa Vratislava z Mitrovic** z roku 1735, které říká, že do farnosti diecéze nesmí být přijat žádný kaplan, který by neprošel výukou v hradeckém semináři.

Královéhradečtí biskupové vydávali pro zdejší seminář zvláštní sady nařízení, které upravovala poměry v semináři, tzv. statuta. Kromě funkcí v semináři, také určovala denní režim, podobu výuky i povinnosti představených i chovanců.

Prvním a zároveň nejstarším takovým dokumentem jsou statuta **biskupa Jana Adama hraběte Vratislava z Mitrovic** z roku 1714. Do čela semináře postavila rektora, kterému příslušela starost o vedení semináře ve smyslu ekonomickém,

Statuta vydaná roku 1766 biskupem Heřmanem Hannibalem z Blümegen.

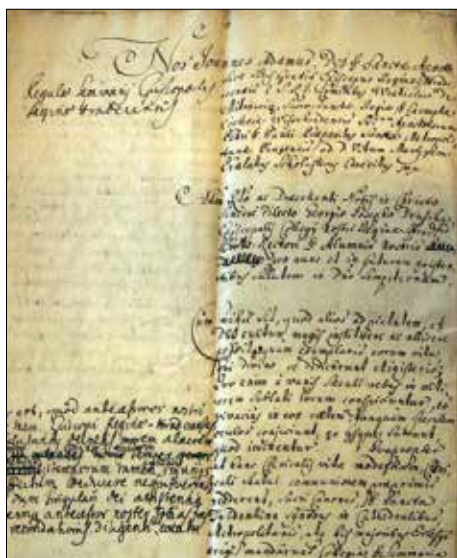
ale také péče duchovní o své svěřence, alumny. Rektor také vedl výuku v semináři. Za důležité se považují znalosti z oblasti věrouky a morální teologie. Alumni se celý život i po vyjití ze semináře měli věnovat studiu.

Aby se alumni procvičili v mluveném projevu, kázání, měl rektor o určitých nedělích a svátcích vybrat někoho ze studentů ke kázání v češtině nebo němčině. Po jeho kontrole byla kázání přednesena lidu. U jídla se vždy předčítalo z vhodné literatury. V předvečer nedělí a svátků mělo následovat po čtení písma po večeri čtení z Následování Krista **Tomáše Kempenského**.

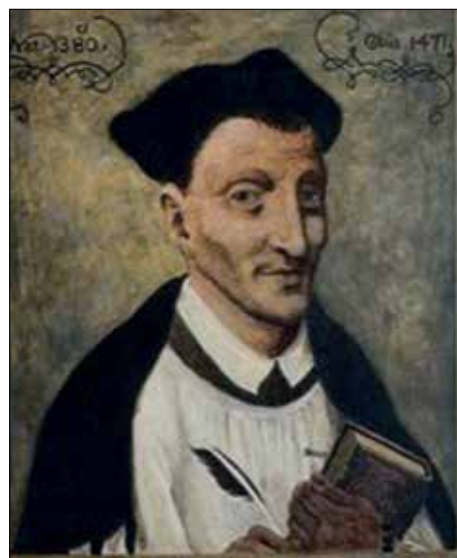
Denní režim vypadal v roce 1714 takto: Doba pro přednášky byla vyhrazena od 6,00 do 7,15. Poté následovala přestávka pro slavení liturgie hodin v katedrále. Od 9,00 do 10,45 následovala kazuistika a polemická teologie. Po obědě a odpočinku se od 13,00 do 13,45 věnovali studenti v seminárním kostele cvičení v gregoriánském zpěvu, udělování svátostí a liturgických obřadech. Od 14,00 do 15,00 se alumni cvičili v kázání a katechetice. Každý týden v úterý a čtvrtek, pokud na ně nepřípadl svátek, se nekonal přednášky ani cvičení, a tyto dny byly určeny k rekreaci.

Nejrozsáhlejšími a nejvýznamnějšími statuty jsou ta vydaná roku 1766 **biskupem Heřmanem Hannibalem z Blümegen**.

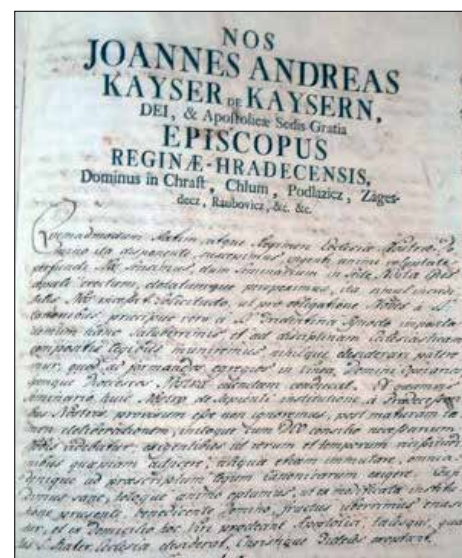
V čele semináře dle nich stál rektor, měl na starosti chod domu, správu ekonomie, rozhodoval případné spory a povoloval výjimky z disciplinárních pravidel. Byl také přisedicím u zkoušek. Uchovával u sebe peníze alumňů a dle potřeby jim je přiděloval. Alumni totiž nesměli mít u sebe finanční prostředky a v případě potřeby, kdy je ovšem směli utratit jen na užitečné věci, si je vyzvedli u rektora. Rektor měl také za úkol zabezpečit dostatečnou stravu pro obyvatele semináře. A sice denně k obědu čtyři a k večeri tři chody. K tomu dostatečný přiděl piva a nápojů. Při větších svátcích měl zajistit zvláštní přiděly a to šest chodů k obědu

Statuta biskupa Jana Adama Vratislava

Thomas Kempenský

Statuta biskupa Jana Ondřeje Kaisera

a čtyři k večeři. K tomu navíc pro každého žejdlík vína.

Výuku v semináři a duchovní péči o chovance svěřila statuta do rukou studijního ředitele. Kromě toho ještě kontroloval a vylepšoval návrhy kázání a katechezí, které připravovali alumni, aby je poté přednesli lidem. Většinou to býval člen zdejší jezuitské koleje.

Pomocníky z řad studentů byli senior a bedel. Senior kontroloval disciplínu, pořádek na pokojích a doprovázel alumny ven ze semináře. Dohlížel i na dodržování nočního klidu, který začínal ve tři čtvrtě na deset. Bedel pak obstarával pro své kolegy studijní materiály a pomocí vodních hodin hlídal čas na přednáškách.

Dohledem nad představenými i chovanci semináře pak byli pověřeni inspektoři semináře, kteří kněžský dům pravidelně navštěvovali a hlásili přímo biskupovi, jestli je v semináři vše v pořádku a zda všichni konají to, co jim statuta nařizovala.

Mezi vyučované předměty patřilo Písmo svaté, z něj se během roku probíraly Skutky apoštolů, evangelia a listy sv. Pavla. Dalším předmětem byla polemická teologie, zde se kladl důraz na dějiny oboru a specifická témata z problematiky oboru. Objasňovaly se také omyly husitů, kalvinistů a jiných, řečeno jazykem statut, „novějších kacírů“. Dalším předmětem

Ⓛ Biskup Jan Leopold Hay

Ⓛ Vchod do budovy semináře, ve které dnes sídlí městská hudební síň

bylo kanonické právo, zde se studenti věnovali těm kánonům, které se týkaly praxe v duchovní správě, tedy svátostí, věcí snoubeneckých a manželských, beneficií, patronátního práva, svatokupectví, cenzur, exempcí a privilegií. Zvláště byl kladen důraz na případy, kdy se světské právo neshodovalo s právem církevním. V seminárním kostele se pak alumni cvičili v liturgickém zpěvu i v liturgické praxi.

Statuta ukládala alumnům předcházet neshodám a konflikty řešit v klidu, nejlépe s představenými. Museli udržovat také čistotu tváře a chodit vhodně oblékáni, doporučovaly se taláry sahající ke kotníkům. Rovněž měli dbát o úpravu vlasů a vystříhat se jakékoli marnivosti a mít vždy viditelnou tonsuru. Navštěvy na pokojích byly zakázány, za tímto účelem byla v semináři zřízena zvláštní místnost. V době osobního volna se měli alumni vyvarovat konverzace o neužitečných a neduchovních tématech a rovněž měli přísný zákaz hrát karty. Samozřejmostí byla účast na bohoslužbách v seminárním

kostele a liturgických hodinkách v katedrále. Taktéž bylo alumnům kladeno na srdce, aby se při jídle v refektáři vyvarovali nestřídmosti a nadměrnému pití alkoholických nápojů. Provinilci byli zpravidla trestáni několikadenním vězením a postem o chlebu a vodě.

Statuta pro seminář vydal také **biskup Jan Ondřej Kaiser z Kaisern**. Vycházel z velké míry z předpisů svého předchůdce z roku 1766. Upřesňují však například literaturu, které se mělo užívat v přednáškách.

Královéhradeckému kněžského domu se díky včasné intervenci a příznivým vztahům u dvora **biskupa Jana Leopolda Haje** podařilo přežít éru generálních seminářů za Josefa II., takže unikl svému plánovanému zrušení. Sice s nižším početním stavem, ale v podstatě nezměněné podobě pak existoval do své velké reformy v roce 1802. Blíže se na ní zaměříme v příště.

Ladislav Holoubek Ⓛ

(Knižní tipy

Karmelitánské nakladatelství

www.ikarmel.cz
Komenského 328, 509 01 Nová Paka
Velké nám. 36, 500 01 Hradec Král.
zasilky@kna.cz, tel. 384 420 295
www.kna.cz/prodejny

Roman Brandstaetter

Příhody mého života

Drobné prózy, úvahy, stručné glosy, vzpomínky, originální dialogy a básně Romana Brandstaettera představují pestrou klenotnici jeho literárního umění. Po výjimečném románu Ježíš z Nazareta tak poznáváme, jak širokým talentem tento polský autor oplýval. Brož., 304 s., 329 Kč.

Enrique Monterio

Jak si Pán Bůh postavil betlém

Poetické dílko E. Monasteria vychází česky poprvé, zatímco ve Španělsku se dočkalo od roku 1995 již patnácti vydání. Žánrem připomíná Exupéryho Malého prince: tváří se jako kniha pro děti, ale osloví spíše dospělé čtenáře, vnímavé pro duchovní hodnoty v hávu krásné literatury. Váz., 112 s., 289 Kč.

Samí na lásku

S proměnou společnosti se v čase souběžně mění i podoba rodiny, její tvar. Jedním z nejvýraznějších trendů vymezujících se proti tradiční rodině je ta vedená jedním rodičem, tedy monoparentální. V takových rodinách o dítě nejčastěji pečuje matka. Mýty a stereotypy o rodinách osamělých rodičů narůstají. Ale jaká je skutečnost?

Důvodem osamělého rodičovství bylo z historického hlediska nejčastěji vdovství. V reálném světě jediný způsob ukončení manželství, svazku z podstaty věci přirozeného a nezrušitelného. Když doba přinesla v první polovině 20. století fenomén rozvodu, znamenalo to rychlou a bohužel v zásadě jednoduchou variantu řešení manželského rozporu, jejímž důsledkem je statistika uvádějící rozvodovost ve více než polovině uzavřených svazků, rozvodů manželství s nezletilými dětmi je pak aktuálně téměř šedesát procent. Průměrné české manželství trvá necelých patnáct let.

V současnosti, kdy se dalším módním trendem stává „nebrat se“ (tedy partnerské soužití bez manželství – kohabitace), neoficiální statistiky hovoří o stejném počtu rozpadlých partnerství. Některá končí právě ve chvíli, kdy se partner dozví o těhotenství partnerky. Ať už odchází matka nebo otec, ten, kdo zůstává vždy, je dítě. Naprostá většina dětí, kterých se rozpad rodičovského vztahu dotýká, je dlouhodobě stresována, značná část rodin vedených jedním rodičem se potýká s materiální krizí.

A ještě o jednom způsobu vzniku samoživitelství je nutné se zmínit, a to o dobrovolném mateřství bez partnera. Variantě, kterou nejčastěji volí ženy starší třiceti let, dobře zajištěné, z větších měst. Důvodem volby je neschopnost či nechuť nalézt si stálého partnera do života, a to při současné touze po dítěti. Pojďme se na několika příbežích podívat, zda, či jak

se samoživitelství může lišit v různých zmíněných variantách, a jak jej samí aktéři vnímají.

” Děti, které znají jen jednoho rodiče nebo žijí ve dvou rodinách ... se neučí schopnosti žít v partnerství, odpouštět si rozpory z hádek nebo společných selhání, partnersky komunikovat a dělat kompromisy, často si fixují možnost ze vztahu kdykoliv odejít.

Lada je samoživitelkou již více než dvánáct let. Staršímu chlapci bude patnáct let, dceři třináct. Její manžel před lety požádal o rozvod, když si našel novou životní partnerku. „Mnohokrát jsme si slibovali, že spolu budeme v dobrém i zlém. Po třech letech od svatby byl konec,“ líčí Lada. Následoval spor o majetek zatížený hypotékou a dohady o péči o děti. „Odešla jsem bydlet k rodičům na venkov a snažila se najít si práci. Časem jsem si mohla najmout malý byt ve městě, kde byla i lepší práce. Horší a těžší břemeno však byly nekonečné tahanice o děti,“ vypráví Lada. Její manžel totiž z počátku chtěl obě děti do střídavé péče, což však bylo vzhledem k jejich věku zcela nevhodné.

Lada pokračuje: „*Asi po roce a půl jeho přítelkyně otěhotněla, manžel v souvislosti s tím o spor v podstatě ztratil zájem. Naštěstí, i toto se časem upravilo, dnes se vídají docela často a pravidelně*“. Lada je přesvědčena, že nejtěžší na rozvodu bylo vyrovnat se s osobním selháním v roli manželky a potažmo i matky. „*Stále jsem si kladla za vinu, co jsem kdy ve společném životě udělala špatně*“, dodává Lada.

Martin je sám s dnes dvanáctiletým Pavlem již pět let. „*Manželka odešla do Británie za pracovní nabídkou, po dvou měsících jsme se měli stěhovat za ní, až najde byt a školu pro kloučka. Našla si však nového partnera a zůstala tam. Kromě psychické zátěže z nevěry, obrovského životního zklamání a nezbytného rozvodu jsem musel řešit, jak zvládne syn fakt, že bude vyrůstat bez mámy. Nedovedu si představit nic horšího*“, vypráví Martin. V nejtěžší době jeho života mu zásadně pomohlo společenství a stabilní zaměstnání, kde vycházeli velmi vstřícně jeho nenadálé situaci. „*V tom jsem měl velké štěstí, nikdy nebyl problém vzít si volno pro ošetřování dítěte, nebo i home office. Jinak bych celou situaci asi těžko zvládal*“, dodává Martin. Jeho bývalá manželka o syna zájem nejeví.

Petrin syn je jen její. V rodném listu nemá uvedeného otce. Přesně tak to Petra chtěla. „*Těhotenství jsem plánovala. Můj tehdejší partner byl na mě finančně závislý, balancovali jsme na pomezí rozchodu, a nedokázala jsem si představit říci mu, že se vezmeme a budeme mít dítě. Nakonec jsem se rozhodla sama. Když jsem si byla jistá těhotenstvím, rozešli jsme se, a já si*

začala hledat práci v jiném městě, abych už porodila tam a můj bývalý partner o tom ani nevěděl. Synovi je dnes deset“, popisuje své rozhodnutí Petra. Nejvíce se potýká s absencí mužského vzoru pro syna. „*Ondra je typický chlap. Spoustu věcí se učím za chodu, ale vidím, jak obrazně řečeno tihne ke každému muži, kterého v životě potká – soused, vedoucí na kroužku nebo můj bratr. Snažím se ze všech sil mu toto vynahradit, zvlášť když vidím jeho zklamané oči, že zase něco neumím nebo jak se říká – nedávám*“, doplňuje k svému životu samoživitelky Petra.

Příběhy mají společné jedno – děti, které buď znají jen jednoho rodiče, nebo velmi často žijí ve dvou rodinách: v původní s jedním z rodičů, a v druhé, kterou zakládá druhý rodič. Postrádají přítomnost primárního vzoru, nejčastěji otce, jelikož u nás je více než osmdesát procent monoparentálních rodin vedeno matkou. Neučí se v každodenním životě schopnost žít v partnerství, odpouštět si nesrovnalosti nebo rozpory z hádek nebo společných selhání, partnersky komunikovat a dělat kompromisy, naopak často si fixují možnost ze vztahu kdykoliv odejít, pokud něco není v pořádku, což dokládá i fakt, že se totiž u nás opakovaně rozvádí / rozchází asi dvacet procent populace v produktivním věku. Jak příběhy i statistická čísla o zvyšujícím se trendu jasně vypovídají.

Martina Hrušková)
socioložka, přednáší na Zdravotně sociální fakultě JU, redakčně upraveno.

Převzato z měsíčníku českobudějovické diecéze Aktuality-Setkání,
říjen 2017 / ročník XXVII

(Knižní tipy

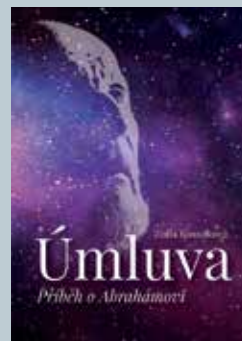
Nakladatelství Paulinky

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1
t. 224 818 757, objednávky@paulinky.cz
www.paulinky.cz

Zofia Kossaková

Úmluva

Příběh o Abrahámovi

Historický román s biblickou tematikou. Abrahám je zde popsán jako člověk z masa a kostí se všemi pochybnostmi a starostmi. Autorka sleduje pronásledovaný a trpící národ na cestě za jediným a skutečným Bohem. Román byl napsán pod dojmem zážitků z koncentračního tábora a měl být symbolem víry a naděje. Váz., 464 s., 365 Kč

Sophie de Mullenheim

Na dvoře Alexandrově

Ve třetím díle se sestry konečně potkají, ale jen nakrátko, neboť je potřeba postarat se o malou Marii, jejíž život je ohrožen. Příběh tentokrát zavede čtenáře až do Ruska na carský dvůr a opět propojují minulost se současností. Brož., 240 s., 249 Kč

Byli jste už na Růžovém paloučku?

Růžový palouček u **Újezdce na Litomyšlsku**, kde se podle pověsti Aloise Jiráska loučili čeští bratři s rodnou zemí před odchodem do exilu, patří mezi naše nejvýznamnější památná místa. Od letošního léta návštěvníky provází parkem Růžového paloučku třináct infopultů naučné stezky.

Návštěvníci na panelech najdou informace nejen o staleté historii Růžového paloučku. Bezbariérová naučná stezka je poklonou lidem, kteří i za cenu osobních obětí usilovali o povznesení českého národa opakovaně svazovaného útlakem (v dané historické chvíli) vládnoucího jediného správného vyznání nebo politického názoru. Růžový palouček je poctou českým bratrům a symbolem exulantsství pro svobodu víry a přesvědčení. Naučná stezka Růžový palouček je v České republice jediným památníkem připomínajícím téma exilu!

Prostor samozřejmě dostali i oblíbené pověsti nebo putování za krajany ve světě. „Růžový palouček je veřejnosti přístupný po celý rok zdarma, stačí jen přijet. Bohužel není v našich silách zajistit nepřetržitě služby průvodce, a proto jsme se rozhodli vytvořit naučnou stezku. Při příjemné procházce se lidé dozvědí informace spjaté s historií tohoto místa a nejsou vázáni na přítomnost průvodce. Z vytvoření stezky máme velkou radost,“ vysvětluje jednatel Spolku přátel Růžového paloučku Milan Janecký.

Lidé z okolí chovali k Růžovému paloučku odedávna posvátnou úctu. Ta dala vznik řadě pověstí chránících Růžový palouček před zničením. Pro naše předky se stal chrámem v přírodě a posvátným místem, kterého se nesměl nikdo beztrestně dotknout. Část pověstí se ztrácí

v šeru dávnověku, další mají podklad ve skutečných událostech.

Autorem naučné stezky je Miloš Krejčí, člen Spolku přátel Růžového paloučku. Spolku, který i přes zákazy totalitními režimy a znovuobrozování více než sto let pečuje o toto památné místo. „Naučná stezka procházející areálem parku Růžového paloučku má dát návštěvníkovi prostor k zamyšlení o souvislostech doby. I o tom, jak prostoduché národovectví může vyloučit z národa skutečné hodnoty. Každého zaujme jiná část stezky. Děti osloví krátké pověsti, dospělí třeba symboly skryté v uspořádání parku. Naučnou stezku jsem vytvářel tak, aby se Růžový palouček stal pro školní výlety učebnou v přírodě a pro české exulanty z celého světa místem setkávání“, říká autor nového díla.

Nízké infopulty, často umístěné vedle laviček, pohledově neruší atmosféru parku Růžového paloučku. Jádrem tvoří infopulty při paloučku růží a památníku ze sibiřské mědi dovezené legionáři. Horní okruh se věnuje pověstem, symbolice parku a péči o Palouček, vzdálenější okruh představuje jednotlivá období českého exilu, nejvýznamnější regionální exulanty i kontakty na krajanská sdružení.

Růžový palouček je místem pravidelných Slavností, které se konají pod kvetoucími lipami vždy první červencovou nedělí. Už od května probíhají hudební

podvečery v parku. Každoročně je 28. říjen – den vzniku samostatného státu, vždy od 15 hodin, časem procházení areálem Růžového paloučku, místem setkávání a připomínání památky blízkých, nejen českých bratrů, ale všech exulantů.

Není růže jako růže

Růžový palouček u Újezdce na Litomyšlsku je plocha o výměře asi 350 metrů čtverečních, porostlá zvláštním druhem růží – *Rosa gallica* – růže francouzská, také růže stepní nebo paloučská. Tento druh růží se u nás jinde v takovém počtu nevyskytuje. Je neobvyklý tím, že připomíná spíše bylinu než dřevinu, nemá trny, pouze ostré chloupky na stoncích. Kořen je kolmý, několik metrů dlouhý. Husté a nahodilé zapojení divoce rostoucích rostlin neumožňuje jejich okopávání, pouze je z nich na jaře odstraňována staršina. Růže kvetou od konce května do počátku července, každý jedinec však kvete velmi krátce – jeden až tři dny. Barva květu je červená až karmínová. Podle jedné z legend vyrostly ze slzí českých bratrů, kteří se zde loučili před nuceným odchodem do emigrace.

Zlatá první republika

Po první světové válce začal Spolek přátel Růžového paloučku pracovat na vybudování památníku českým bratrům, úpravě celého areálu a stavbě silnice od Újezdce k Růžovému paloučku. V soutěži na

památník byl na doporučení architekta Pražského hradu Josipa Plečnika vybrán návrh Aloise Meteláka. O zhotovení se postarala řemeslnická škola z Litomyšle. Zajímavostí je, že měď na pomník spolku poskytli českoslovenští legionáři. Ruku k dílu přiložil i literát Alois Jirásek, jenž sepsal texty na památník. Základní kámen byl položen 22. května 1921, čemuž přihlížely dva tisíce lidí.

Slavnostní otevření se uskutečnilo 19. června 1921, symbolicky k 300. výročí popravy dvaceti sedmi českých pánů na Staroměstském náměstí. Pozvánku obdrželo mnoho významných osobností včetně prezidenta republiky Tomáše Garrigua Masaryka. Odhalení památníku v tento den bylo největší a nejvíce navštívenou akcí na Růžovém paloučku. Počet návštěvníků byl odhadován na šedesát až sedmdesát tisíc. Přijeli hosté z Ameriky, dostavilo se 126 potomků exulantů z Polska, Slezska a Ukrajiny. Zúčastnil se zástupce prezidenta republiky, delegáti vlády, poslanci a představitelé významných spolků a institucí. Se slavnostním projevem vystoupil i Alois Jirásek.

Kultovní chráněné místo Růžový palouček

Růžový palouček, od nepaměti porostlý planými růžemi, mohl být místem ochraňovaným a posvátným od pradávna, o čemž vypovídá mnoho pověstí.

Například Slované praktikovali svůj kult zpravidla pod širým nebem v přírodě. Posvátnými místy byly především přírodní objekty jako háje (od slova hájení), stromy, hory, prameny a skály, o kterých věřili, že je obývá démon či božstvo. Jen zřídka stavěli chrámy. Stepní růže často roste na slunných okrajích hájů. Úcta k hájům přetrvala i ve slovanské lidové kultuře, např. v severním Rusku ještě v 19. století stály u vesnic borové háje nazývané božesje či moljonyj les, kterých se nesměl nikdo dotknout.

Etymologicky slovo háj souvisí s ochranou a „hájením“. Podle Gražyny Rytter znamená praslovanské slovo gajъ „ritualizovaný okrsek“ či „místo pobytu mrtvých předků“, doslovně „místo, kde žijí mrtví“. Podobný význam má i slovo ráj – rajъ, „ritualizované místo pobytu duší“.

Palouček růží – posvátné místo výjimečné síly požívající mimořádné ochrany.

Symbolika parku Růžového paloučku

Pootočení pohledu na park rozprostírající se kolem Růžového paloučku zdůrazní ideu křesťanského kříže.

Palouček červených růží, které podle pověsti vyrostly ze slzí českých bratrů opouštějících rodnou vlast, umístěný při

základně kříže, symbolizuje domov. Červené buky rostoucí ve vzdálenější části parku nejen zkrášlují park a zdobí také kříž jako rudé rubíny, ale zároveň symbolizují naše české bratry, kteří museli svou zemi opustit pro svobodu víry a přesvědčení a rozptýlili se do všech světových stran.

Jádro původního paloučku planých růží je místem, ke kterému se znovu jako ke svému společnému domovu Čechů mohou kdykoli vrátit.

Sluneční kříž je symbol ve tvaru pravoúhlého kříže uprostřed kruhu. Je to pravděpodobně nejstarší a jeden z nejčastěji používaných symbolů západní civilizace. Ve své nejstarší podobě zobrazuje putování Slunce ročními obdobími. Je symbolem i germánských a slovanských pohanských náboženství. Křesťanství tento pohanský symbol adaptovalo mezi své symboly (římsko-katolický kříž) cca během 2.–3. století n. l.

Hexagram je tisíce let starý symbol. Je desetitisíce let starou mandalou, najdeme ji i na Stonehenge. Objevuje se téměř v každé kultuře na Zemi. Židovským symbolem se stal až od 17. století. Symbol je rozšířený ve svobodném zednářství a je běžným symbolem v buddhismu či islámu.

Spolek přátel Růžového paloučku

Památník na Růžovém paloučku

Naučná stezka Růžový palouček

Témata třinácti infopultů naučné stezky:

- Růžový palouček
- Památník českým bratrům
- Pověsti o původu Růžového paloučku
- Pověsti a první literární zmínky o Paloučku
- Alois Jirásek – Staré pověsti české
- Český exil v 16. až 18. století – náboženský
- České vystěhovalectví 19. a počátku 20. století
- Politický exil za totality 20. století
- Vlny českého exulantství a Češi ve světě
- Václav Klejch Lažanský – světlo v temnu
- Jan Ámos Komenský a jednota bratrská
- Slavnosti, spolková činnost a péče o Palouček
- Park Růžového paloučku

Infopanel na Růžovém paloučku

Popelčin Ibrahim a princův Ornament

Mnoho spekulací, polopravd i nepravd bylo již vysloveno kolem představitele Popelčina **Juráška** z Vorlíčkovy filmové pohádky **Tři oříšky pro Popelku**, s Libuší Šafránkovou v hlavní roli. Měl jsem to štěstí prožít svůj čas dospívání vedle muže, který mě velmi ovlivnil nejen lidsky, ale především vztahem ke koním a jezdeckému sportu. A tento člověk byl také tím, kdo byl u narození hříběte – budoucího Juráška, viděl ho vyrůstat v následujících letech a posléze sledoval jeho další osudy.

Představitel Popelčina Juráška, kůň, vlastním jménem Ibrahim, se narodil v roce 1956 na Státním statku v Benešově u Prahy, v tehdejší hřebčíně v Žabovřeskách, asi dva kilometry od Benešova. Nutno však uvést, že filmového Juráška představují koně dva. Jeden, který stojí ve stáji a zdraví Popelku při příchodu do stáje (o tomto koni nic nevíme, byl to německý dubler jménem Kalif) a druhý, na kterém se Popelka prohání po lesích, Ibrahim, kterému, když točil Popelku, bylo sedmáct let, což je u koní věk, kdy začínají odcházet do koňského důchodu.

Filmový bělouš byl původně tmavohnědý

Narodil se jako tmavý hnědák a postupem času vybělil do bílé barvy. Samozřejmě, že před tím se stal i klasickým nádherným šimlem, grošákem. „Byl to obrovský fešák, jeho krásná štičí hlava a vysoko nesený ocas, tak typický pro araby, z něj dělaly koňského aristokrata“, říká Litomyšlan Zdeněk Jílek, který začal svůj koňarský život téměř jako prorok Mohamed (jemu podle legendy zachránilo život právě pět arabských klisen, když ho na svém hřbetě odnesly do bezpečí), protože první koně, které dostal na statku v Žabovřeskách k ošetřování, bylo rovněž pět arabských klisen. Jedna z nich, jménem Bělina – mající na

levém boku nádherné atavistické zbarvení (proužky tmavé a světlé srsti), byla matkou Ibrahima, potažmo Juráška.

” Povahově byl už od hříběte kamarád, byl přítulný k lidem a ani k ostatním koním nebyl nevrlý ... byl velmi hravý a vybízel ostatní hříbata ke koňským hrám.

Bělina, která se dostala do tehdejšího Československa nějakou válečnou útrapou a zakotvila právě v Benešovském statku, byla plnokrevná arabská klisna z linie Al Kamsa a pocházela z polského arabského hřebčína Janów Podlaszki, který se nacházel nad Varšavou. To, že pochází z Polska, se identifikovalo podle výzehu, který měla v kůži vypálený. Před Ibrahimem měla ještě několik hříbat. Otcem Ibrahima byl angloarab – ryzák, hřebec jménem Star of Hannover z hostounského chovu.

Zdeněk Jílek vzpomíná, že jednou v noci na ubytovnu ošetřovatelů koní přiběhl noční hlídač pan Procházka, a prosil, aby mu šel někdo pomoci k porodu Běliny, neboť to byla velmi temperamentní

klisna a on z ní měl respekt: „Protože šlo o klisnu Bělinu, kterou jsem měl právě na starosti, oblékl jsem si rychle tepláky a běžel do porodny klisen, kde jsem po chvíli z Běliny vytáhl černého hřebečka Ibrahima, budoucí filmovou hvězdu.“

Jurášek začínal jako dostihový kůň

Po nějaké době přešel Zdeněk Jílek ke stádu klisen s hříbaty, kam se později dostali i Bělina s Ibrahimem. Po odstavu byli mladí hřebečci odvedeni do stáje na Pecinově, kde pracoval také jejich ošetřovatel Zdeněk. Ibrahim stál na stáji číslo 2, hned první u dveří. Když dorostl do věku, kdy se mladí koně obsedají, dostal ho do práce Vítek Holík a ten ho naučil základnímu remontnímu výcviku, což jsou základy toho, co musí kůň umět, než se dostane k vyššímu sportu. Tam během let vyrostl z Ibrahima nádherný hřebec, který byl však posléze ve čtyřech letech vykastrován a stal se z něho valach. Od roku 1960 běhal Ibrahim překážkové dostihy, včetně těch v Pardubicích.

Po této kariéře dostihového koně byl prodán do jezdeckého oddílu Československý film Praha. V tomto jeho období ho měli v práci postupně tři jezdci, ale jeho dlouholetým jezdce byl Ing. Josef

◀ Zdeněk Jílek s Ornamentem při parkurových závodech

Kopecký, se kterým Ibrahim velmi úspěšně zvládal drezurní ježdění, parkurové skákání i military.

Jílek dále vzpomíná: „V roce 1965 běžel Ibrahim v Kladrubech nad Labem nejvyšší soutěž v military, což je vůbec nejtěžší jezdecká disciplína, vyžadující maximální fyzickou a psychickou připravenost koně a jezdce. Závod trvá tři dny a je složen z drezurní zkoušky, klusové zkoušky, terénního cros a klasického parkuru. A právě v rámci kladrubské militari, na terénní trati cros, se skákal v terénu velký a těžký skok oxer, který byl postaven z obrovských klád. Když se blížil Ibrahim se svým jezdcem k tomuto oxeru, stál jsem poblíž a zpotil jsem se strachy. Nevěřil jsem, že Ibrahim, který byl spíše menšího vzrůstu, měřil cca 166 cm, dokáže tak mohutný skok překonat. Jenže Ibrahim se přiblížil k překážce a odpálil takový skok, že o něho ani necvrknul a byl pryč, zůstalo po něm jen vzdalující se rytmičké frkání, jak ve cvalu dýchal.“ V tomto závodě skončil tehdy na čtvrtém místě.

Takové odvážné srdce měl tedy tento kůň, který později ležerně skákal přes ležící stromy v lese, s Popelkou na svém hřbetě. Vedle jezdeckého militari sportu zvládal Ibrahim výborně i drezurní soutěže, dokonce i tzv. drezuru sv. Jiří, což je jedna z nejvyšších soutěží v daném oboru. Skvělou kariéru prožil Ibrahim

i na poli parkurového skákání. V archivu České televize je jistě záznam parkuru, který vysílala a při němž právě Popelčin Jurásek vyhrál skokovou soutěž na Trojském ostrově v Praze, když s jezdcem Kopeckým odskákal dvacet čtyři skoků bez trestných bodů. Byl to opravdu všestranný kůň, který se během svého života velmi sportovně napracoval.

„Povahově byl už od hříbete kamarád, byl přítulný k lidem a ani k ostatním koním nebyl nevrlý. Už jako hříbě byl velmi hravý a vybízel ostatní hříbata ke koňským hrám. Při své inteligenci měl královské chování i při kování a případných veterinárních úkonech, kdy jiní koně často velmi zlobí“, vzpomíná s dojetím na jednoho ze svých svěřenců Zdeněk Jílek, který si nikdy nenechá ujít vánoční reprízu oblíbené pohádky.

Když režisér Václav Vorlíček hledal koně pro Popelku, padla volba na Ibrahima právě pro jeho nesmírně klidnou a inteligentní povahu. Točilo se v Německu, v zimě a Ibrahima u natáčení pohádky strašně moc potrápil mráz a nepohoda. Dožil se dvaadvaceti let a jeho konec nebyl úplně šťastný.

Druhým důležitým koněm ve Vorlíčkově pohádkové klasice je princův kůň jménem Grošák, jehož civilní jméno bylo

◀ Knižní tipy

Karmelitánské nakladatelství

www.ikarmel.cz
Komenského 328, 509 01 Nová Paka
Velké nám. 36, 500 01 Hradec Král.
zasilky@kna.cz, tel. 384 420 295
www.kna.cz/prodejny

Jostein Gaarder

Kouzelný kalendář

Podivuhodné putování do Betléma

V adventním příběhu známého norského spisovatele se hlavní hrdina Jáchym snaží objasnit záhadu kolem zmizení dívky Elisabet. Ta se vydala na cestu časem i prostorem do Betléma, kde se právě narodil Ježíš. Váz., 240 s., 279 Kč.

Juraj Vojtáš

Odvážné srdce

Strhující příběh Willa, chlapce z divočiny, který se vydá zachránit dívku Caru z moci draka. Jeho otec má jako jediný sílu postavit se smrtícím nestvůrám. Skrývá přitom před synem hrozné tajemství... Jádrem příběhu je právě vztah otce a syna. Brož., 304 s., 349 Kč

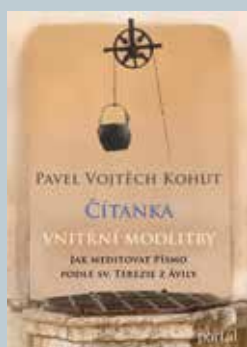
(Knižní tipy

Nakladatelství Portál

Portál, s. r. o., Klapkova 2, 182 00
Praha 8, t. 283 028 111, www.portal.cz
FB: nakladatelstvi.portal

Vojtěch Kohut

Čítanka vnitřní modlitby
po způsobu sv. Terezie z Ávily

Autor knihy Slabikář vnitřní modlitby vychází novou knihou vstříc čtenáři, který se na základě Slabikáře vrhá do vnitřní modlitby, začíná meditovat – a také narážet na otázky... Brož., 136 str., 215 Kč

Angelika Pintířová

Padá mi to z nebe

Sestra mezi divadlem, médií a pastákem

Jak může přežít řeholnice v pastáku? Jak se ošetřuje prezident? Jak hovořit o víře v dnešní době? Jaké to bylo, vstoupit za komunistů do tajné řehole? Může řeholní sestra sledovat MS v hokeji, pít pivo a být aktivní na Facebooku? Tyto a mnohé další otázky zodpovídá v knižním rozhovoru boromejka Angelika Pintířová. Brož., 224 str., 319 Kč

Ornament. Narodil se v Zaloňově u Jaroměř, na farmě Amerika. Jeho otcem byl anglický plnokrevník Luk po hřebci Gradivo a matka byla Ornamenta po hannoverském hřebci Schwel. Tohoto mladého koně, jezdecky a zdravotně velmi pokaženého, jak se říká – „do morku kostí“, dostal řízením osudu opět do ruky Zdeněk Jílek, který již v té době působil ve své domovině na Litomyšlsku a který ho svojí nezdolnou trpělivostí, láskou a koňářským uměním dal do pořádku tak, že se mohl opět úspěšně účastnit jezdeckých závodů. I proto se později stal Grošákem, který nosil v sedle Pavla Trávníčka, jenž na něm pronásledoval Libuši Šafránkovou, aby nakonec spolu s Juráškem zacválali na píseň „Kdepak ty ptáčku hnízdo máš?“ své svatební pas de deux na zasněžené šumavské pláni poblíž vesnice Jesení.

V Čechách se natáčely exteriéry převážně na Šumavě u vodního hradu Švihov u Klatov, který se pro tuto příležitost změnil ve statek. Hrad byl ve velmi neutěšeném stavu, takže byl obestavěn kulisami. Zděný oblouk a pavlač byly dostavěny účelově pro pohádku. Koně v té době byli ustájeni na statku v Chřepicích. Lesní projíždky Popelky a prince s doprovodem se natáčely u Javorné v lese nad koupalištěm. Německé exteriéry se natáčely v okolí zámku Moritzburg v Sasku a interiéry byly natočeny v berlínských ateliérech. České koně v Německu nenatáčeli, protože v té době, z důvodu nakažlivé nemoci zvířat, zakazovaly celní předpisy převážet zvířata přes

hranice. Proto měl v Německu Ibrahim svého dublera.

Pokud by měl třeba někdo zájem vidět sedlo, ve kterém Jurášek nosil Popelku, stačí zajet do muzea v zámku Vysoká Lhota v Čerčanech, uvidí ho tam spolu s dalšími třístapadesáti filmovými sedly. Ve filmové scéně, kdy Popelka přeskakuje v lese strom, byla Libuše Šafránková zastoupena kaskadérkou, ač sama skvělá jezdkyň, nechtěl režisér Václav Vorlíček riskovat zranění stěžejní hrdinky filmu. Pro hlavní představitele bylo také příliš riskantní řídit se na koni ve tmě po hladkých cestách. A tak i ve scéně, kdy Popelka ujíždí od zámku před princem v sedle Juráška, cválá taktéž místo Libuše Šafránkové německá dublerka Marion Beckerová, pronásledovaná zaměstnanci saského zemského hřebčína, místo Pavla Trávníčka a jeho společníků. Roli Popelky měla vlastně původně hrát Jana Preisová, když jí však režisér Vorlíček sdělil termín natáčení, od role ustoupila, protože byla těhotná. S Vorlíčkem je pod scénářem podepsána Bohumila Zelenková – ve skutečnosti příběh napsal František Pavlíček, který nesměl být z politických důvodů uveden v titulcích.

Ať již to bylo tak či jinak, pravdou zůstává, že Jurášek už jako Ibrahim rozdával lidem kolem sebe jen radost a jako Popelčin přítel se stal filmovou legendou, kterou milují a budou asi navždy milovat desítky či stovky generací filmových diváků.

Pavel J. Sršeň

(Vodní hrad Švihov, jedno z míst, na kterých se natáčel film Tři oříšky pro Popelku

Nebojte se! Ani v církevním školství!

Mít odvahu předávat morální a duchovní hodnoty

Stejným heslem, jaké mělo letošní celostátní setkání mládeže v Olomouci, povzbudil biskup Tomáš Holub hned na začátku všechny ty, kteří přijeli do Hradce Králové na dvoudenní **celostátní konferenci církevních škol a školských zařízení** ve dnech 14.–16. listopadu.

„V souvislosti s povolebním vývojem si je třeba připomenout historickou zkušenost, že Církev své nepřátele neporáží, ale přežívá! Chci vás všechny tady ubezpečit, že oblast církevního školství je jednou z pastoračních priorit křesťanských církví naší zemi“, řekl mezi prvními větami svého příspěvku plzeňský biskup. Konference účastnilo se na 160 ředitelů, zástupců ředitelů, ekonomů, zástupců zřizovatelů a dalších vedoucích pracovníků celého spektra církevního školství napříč křesťanskými církvemi. Hosty byli ústřední školní inspektor Tomáš Zatloukal, ředitelka Odboru financování regionálního školství a programového financování MŠMT Miroslava Večeřová či ostravsko-opavský biskup František Lobkowicz. Nechyběl ani host ze zahraničí Jan Horecký, prezident Sdružení slovenských katolických škol. Ten představil diskusi o identitě katolické školy, která probíhá u našich východních sousedů.

Hovořilo se nejen o současných mzdách zaměstnanců v církevním školství, kde je momentálně zaměstnáno 811 pedagogů a kde jsou platy v průměru o čtyři tisíce nižší než ve školství státním, ale také o tématech možnosti čerpání financí z evropských fondů a činnosti Asociace ředitelů církevních škol. Část programu byla věnována jednáním v pracovních skupinách podle druhů škol a také prohlídce hradeckého biskupského souškoli. Účastníci

Účastníci celostátní konferenci církevních škol a školských zařízení v Hradci Králové

konference na území své diecéze pozdravil královéhradecký biskup Jan Vokál, který všem přítomným vyjádřil díky za jejich práci a povzbudil je k odvaze předávat morální a duchovní hodnoty, jež dávají církevním školám pravou hodnotu a směr, a tím se stávají nepřehlédnutelným ukazatelem v dnešní často bezradné a vlažné společnosti.

„Na tato setkání jezdíme proto, abychom se dozvěděli, jaký rozpočet bude pro další období a hlavně abychom byli všichni spolu a vyměnili si zkušenosti za uplynulý rok a řekli si, kam chceme směřovat naše školy. Samozřejmě, že všichni čekají na slova a povzbuzení od biskupů. Velmi pozitivní bylo zjištění České školní inspekce ohledně kvality soukromých a církevních škol, kdy inspekce zjistila, že jsou na tom, co se týká studijních výsledků žáků, lépe než školy státní. Naopak nepotěšující je

zpráva o tom, že všichni pedagogové dostanou přidáno na mzdách, pouze církevní školy ne. A pokud by nastalo rozpočtové provizorium, tak církevní školy na tom budou opět nejhůře“, řekl po skončení konference spirituál Církevního gymnázia Německého řádu v Olomouci P. Metoděj Hoffmann.

Jedním ze podnětů hradeckého setkání představitelů českého církevního školství je stanovisko a doporučení České školní inspekce nepodceňovat význam pedagogického a metodického vedení učitelů v oblasti výchovných a vzdělávacích strategií, efektivních metod a forem výuky, neboť 55 % učitelů, kteří vyučují dnešní žáky, učí stále stejně, ačkoliv se svět okolo značně proměnil. Výsledky českých žáků se tak oproti zahraničním žákům zhoršují nebo stagnují.

Pavel J. Sršeň)

Broumovské diskuze

Dvoudenní konference, pořádanou Vzdělávacím a kulturním centrem Klášter Broumov, nad kterou převzali záštitu místopředseda vlády ČR Pavel Bělobrádek, převor břevnovského kláštera Prokop Siostrzonek a hejtman Královéhradeckého kraje Jiří Štěpán, se letos konala 7. a 8. listopadu

V zahajovací den se na podiu budovy zvané Dřevník poprvé společně sešlo před nadcházejícími prezidentskými volbami pět prezidentských kandidátů, aby představili svoje vize o směřování české společnosti.

Druhý konferenční den přivítal plný sál posluchačů fyzioložku, biochemičku a bývalou předsedkyni Akademie věd České republiky Helenu Illnerovou, novináře, lékaře a pedagoga Martina Jana Stránského a zakladatele společnosti Scio a první soukromé školy v ČR Ondřeje Šteffla, kteří přijeli mimo jiné diskutovat otázky Co to dnes znamená být vzdělaný? Platí teorie nevzdělanosti? Nepřeceňujeme formální vzdělání? Do jaké míry potřebujeme ve vzdělávání řád a jak ho kultivovat? Hned na začátek zazněl citát Marka Twaina: „Nikdy jsem nedovolil, aby škola ničila mé vzdělání.“

A právě v tomto duchu se nesly jednotlivé příspěvky pozvaných hostů.

„Přírodověda a humanitní vědy jsou základem všeobecného vzdělání. Všichni máme touhu rozumět světu, ve kterém žijeme, musíme však dostatečně kriticky myslet. Jen google nestačí, protože všechny jednotlivosti je třeba propojit“, řekla Helena Illnerová, která dále apelovala na správné používání rodného jazyku, který bychom neměli vulgarizovat.

Martin Jan Stránský varoval před neznámými účinky moderních technologií na lidský mozek: „Posledních 25 let se evolučně ubíráme jiným směrem, než tisíce let před tím. Lidský mozek se tomu

V Broumově se opravdu diskutovalo, nikdo nikoho neurážel, vzájemná úcta byla prioritou (sedící zleva Jiří Drahoš, Pavel Fišer, Marek Hilšer, Michal Horáček a Vratislav Kulháněk)

nebezpečně přizpůsobuje, mění se způsob lidské komunikace a vytrácí se schopnost sebereflexe. Naši pravdu určuje počet lidí, kteří sledují náš profil na facebooku. Moderní technologie nás odklání od přirozených biologických směrů, ničí nám mozkové trasy a my přestáváme umět komunikovat v delších, složitějších větách. IQ lidstva klesá, stoupá však počet lidí, kteří trpí těžkými depresemi, vedoucích až k sebevraždám. Lze tedy říci, že naši rodiče a prarodiče byli bez moderních technologií šťastnější.“

V posledním odpoledním panelu pak na téma jak by mělo dnešní školství vypadat, hovořili politoložka Vladimíra Dvořáková, spoluzakladatel společnosti EDUin

Tomáš Feřtek a bývalá politička Nina Nováková.

Broumovské diskuse se pod taktovkou neziskové organizace Agentura pro rozvoj Broumovska konají od roku 2014. V předchozích letech se debatovalo nad tématy Evropská identita, Mír a Demokracie. Setkání jsou výjimečná tím, že poskytují velký prostor pro debatu – jeden diskusní panel se třemi řečníky trvá tři hodiny, a tak je možné diskutovat do hloubky a nikoliv jen povrchně. „Chceme, aby Broumovské diskuse měly celostátní dosah“, říká o své vizi ředitel broumovské agentury Jan Školník.

Pavel J. Sršeň

Děti do dlaně

Převor želivského premonstrátského kláštera Tadeáš Róbert Spišák odsloužil 4. 11. v rámci Celosvětového dne nedonošených dětí připadajícího každoročně na 17. 11., bohoslužbu věnovanou dětem, které nemohou být zdravé, a věnovanou také těm, kteří se o takové děti starají, ať již jde o rodinné příslušníky nebo zdravotnický personál.

Bohoslužba za „miminka do dlaně“ se uskutečnila u kapličky Ke cti Panny Marie poblíž Antonínova Dolu na Jihlavsku. „*Prosil jsem Boha o zdraví a život mých předčasně narozených vnoučat. Jako poděkování za vyslyšení mé prosby jsem před devíti roky začal stavět tuto kapli,*“ řekl po bohoslužbě Miroslav Pernička.

Kapli, která je otevřená o pouti, o víkendech a během svátků, sám navrhnul a postavil Pernička na svém pozemku a nechal ji vysvětit roku 2010. „*Osobně jsem si dnešní bohoslužbě uvědomil, že jsem v pořadí druhé dítě v naší rodině. První děťátko maminka spontánně potratila. Mši svatou jsem sloužil i za ní a za všechny ty děti. Myslím si, že je velmi důležité, abychom na ně mysleli. Je to zároveň i způsob, jak mohou rodiče vypustit ven svoji úzkost a strach, které prožili, pokud se jim něco podobného stalo. Mnozí rodiče o tom totiž nemluví,*“ dodal k tématu převor želivského opatství, který odsloužil mši svatou v této kapli poprvé.

„*U kapličky jsme se sešli už posedmé. Vždy je tady velká zima, ale zahřívá nás to teplo vnitřní,*“ připomněla při zahájení bohoslužby primárka dětského oddělení Nemocnice Havlíčkův Brod Magdalena Chvilová Weberová. Právě havlíčkobrodská nemocnice ve spolupráci s Oblastní charitou Havlíčkův Brod tuto vzpomínkovou akci spolupořádá.

(Knižní tipy

Nakladatelství Flétna

Orlické Podhůří, tel. 736 681 735
www.fletna.cz

Jakub Brdíčko

Nadechnout se bílé

Příběh ztraceného kázání
Tomáše Akvinského

Román s filozofickými prvky nás zavádí do středověkého období scholastiky, do dominikánského kláštera v Paříži, v němž vznikaly myšlenky sv. Tomáše Akvinského. Detektivní zápletky propojují děj se současností. Autor vyučuje na Gymnáziu v Ústí nad Orlicí. Váz., 176 s., 225 Kč.

Vánoční předplatné Adalbertu 2018

Vážení čtenáři, děkujeme vám za vaši přízeň, kterou projevujete svými dopisy či telefonáty redakci měsíčníku Adalbert. Diecézní časopis vás provázel po celý rok, ve kterém jsme se vám snažili přinášet témata, která jsou živá a o které se stojí zajímat. V tomto prosincovém čísle jste obdrželi, tak jako každý rok, složenkou, skrze kterou si můžete opět zajistit dobré čtení pro příštích dvanáct měsíců. Věříme, že vás neodradí skutečnost, že jsme cenu časopisu povýšili o čtyři koruny, protože výroba a distribuce tiskoviny až k vám domů není vůbec levnou záležitostí.

Vzhledem k zavedení systému EET, není možné již předplatné hradit hotově na Biskupství, ale pouze zaplacením složenkou nebo bankovním převodem.

Věříme, že i v roce 2018 budete se stejnou netrpělivostí vyhlížet ve vaší poštovní schránce svůj Adalbert. Přejeme vám poklidné prožití adventního a vánočního času a navíděnou v roce 2018. Za redakci Adalbertu

Pavel Jakub Sršeň, šéfredaktor)

Chcete udělat radost svým blízkým? Věnujte jim k Vánocům

dárkový poukaz

na předplatné časopisu Adalbert na rok 2018

Napište nebo si o něj zavolejte!
e-mail: adalbert@bihk.cz / tel. 495 063 422

(Pozvánka

Přehled pastoračních aktivit v diecézi v roce 2018

- 2. 2. Setkání řeholníků, HK
- 12. 2. Studijní setkání kněží a jáhnů na téma gender, HK
- 5.–6. 3. Kněžská pouť, Rokole
- 9.–10. 3. 24 hodin pro Pána, diecéze
- 23. 3. Setkání diecézního biskupa s katechumeny, HK
- 24. 3. Diecézní setkání mládeže, HK
- 29. 3. Zelený čtvrtek – Missa chrismatis, HK
- 21. 4. Svatovojtěšská pouť, Libice nad Cidlinou
- 25. 5. Noc kostelů, diecéze
- 2. 6. Diecézní setkání ministrantů, Litomyšl
- 21.–28. 7. Manželská setkání, Litomyšl
- 19. 8. Mariánská pouť, Luže
- 22. 9. Misijní den 2018, Chocení
- 19. 11. Kněžský den, HK

Modlitby za nová kněžská a řeholní povolání a za rodiny

- **Koclířov** každá 1. sobota v měsíci – celý den
- **Končiny** 1. úterý v měsíci
- **Libice nad Cidlinou** poslední sobotu v měsíci od dubna do prosince od 10:00
- **Malé Svatoňovice** každou 1. sobotu od 8:30
- **Rokle** každou poslední sobotu v měsíci od 8:45
- **Slatiňany** každou 2. sobotu v měsíci od 9:30
- **Želiv** každou 1. sobotu od 15:00

Dlouhotřebovský Svatý Prokop boduje na sociálních sítích

Respekt a obdiv – to jsou slova, která od pátku 10. listopadu kolují na sociálních sítích v souvislosti s odhalením téměř třímetrové sochy svatého Prokopa, kterou pro Dlouhou Třebovou vykoval umělecký kovář František Bečka. Slavnostnímu aktu předcházela nejprve v kostele troubená Hubertská mše, při které byl před oltář položen jelen, kapr, bažant, kachna, kaštiny, chléb a víno. Atmosféru plnou pozitivních emocí, kdy se sešlo více než dvě stovky lidí, dotvářel místní pěvecký sbor pod vedením Františka Mikeše.

„Celá slavnost propojila všechny složky, které v obci mezi Českou Třebovou a Ústím nad Orlicí působí. Podnět ke vzniku sochy vzešel od obce, která za pomoci více než padesátiprocentní dotace z Pardubického kraje sochu sv. Prokopa, který je patronem Dlouhé Třebové, zainvestovala“, řekl s neskrývanou spokojeností P. Miloš Kolovratník, pod jehož správu obec patří. Ta má ostatně ve svém obecním znaku berlu, ke které je obojkem připoután drak jako symbol ďábla. „Svatý Prokop zkontroloval berlu draka, je to symbol porážení zla. Obec už jednu sochu sv. Prokopa na dolním konci obce má. Nedo pátrali jsme se však, proč se právě sv. Prokop stal jejím patronem. Se sochami se, jak je známo z historie, hýbat nemá a tak jsme se rozhodli instalovat do centra obce sochu další“, uvedl při slavnostním odhalení starosta obce Jaroslav Kašpar. Díla, která vznikají v dílně kováře Františka Bečky, jsou známá po celém světě. Velice rád na nich uplatňuje přírodní motivy. Mimořádný zájem vzbudily jeho kované globusové

(I přes nepřízeň počasí si nenechalo instalaci sochy sv. Prokopa ujít mnoho místních i přespolních. Foto: Michal Horák

hodiny v italské Massa Martaně a také nedávno odhalené kované sousoší Vzkříšení Ježíše Krista, Panny Marie a Máří Magdaleny. O své práci František Bečka říká: „Sakrální tematika tvoří podstatnou část mé tvorby. Ježíšů na kříži jsem vykoval již nespočet. Pro Křížovou cestu v Ústí nad Orlicí jsem vykoval Ježíše Krista v životní velikosti.“ Se stejnou vášní se umělec věnuje i malování a restaurování obrazů s biblickými výjevy. Žádanou tvorbou z jeho dílny jsou také repliky převážně chladných zbraní, které vlastní mnohá muzea. S Bečkovým dílem se lze setkat mimo jiné v Anglii, Řecku či Nizozemí, své práce vystavoval rovněž v Miláně, Athénách, Londýně, New Yorku, Paříži či ve Vídni.

Pavel J. Sršeň

Odhalena pamětní deska Elišky Pretschnerové

Pamětní mramorovou desku odhalili františkánské řeholnice Elišky Pretschnerové její příznivci na budově bývalé školy ve Svídnici, kterou navštěvovala. Iniciativa vzešla od svídnických osadníků potom, co se o sr. Elišce dozvěděli. Místní ženy akt doprovodily písněmi, které měla ráda řeholnice, u které již začal proces vedoucí k jejímu případnému blahorečení. Slavnosti se zúčastnila i hraběnka Czernínová z nedalekých Dymokur.

Konference Venkov 2017

Výkladní skříní Královéhradecké diecéze se na 9. Národní konferenci Venkov 2017, konané 1.–3. listopadu v Golf resortu pod Kunětickou horou, stalo Sdružení Neratov. Bylo prezentováno jako úspěšný sociální projekt, který ze zdál být na svém počátku pouhým bláznovstvím.

Letošní plenární zasedání tzv. venkovského parlamentu, se neslo v duchu motta Spojujeme venkov. Před zcela naplněným sálem, za přítomnosti ministra zemědělství Mariána Jurečky, hejtmána Pardubického kraje Martina Netolického, senátorů a dalších významných hostů, zahájil konferenci svým příspěvkem o duchovním rozměru venkova královéhradecký biskup Jan Vokál, který mimo jiné řekl: „Je důležité, aby venkov zůstal duchovně zdravý, funkční, fungující a soudržný. Je třeba mu vrátit jeho původní smysl. Královéhradecká diecéze je svojí povahou, mimo dvou velkých měst Hradce Králové a Pardubic, ryze venkovská. V pohraničí lze dosud vidět devastaci venkova, kterou prošel. Zmizely prodejny, hostince, kostely jsou ve špatném stavu, neslaví se svátky. Avšak díky jednotlivcům a různým spolkům se postupně i tyto oblasti postupně uzdravují.“ Královéhradecký biskup poukázal na to, že obnova venkova se děje nejen skrze pomoc státu a krajů, ale především díky

každodenním drobným aktivitám lidí, kteří na vesnicích žijí a pracují, a tím přetváří celou společnost. Zdůraznil také, že toto úsilí musí vycházet z rodin správnou výchovou dětí a z fungujících mezigeneračních vztahů tak často připomínaných papežem Františkem, a musí pokračovat dále přes zdravé sousedské vztahy a farní společenství.

Jak biskup Jan rovněž řekl, jedním z výstavních příkladů, jak může úsilí pracovitých lidí proměnit charakter celé obce, je působení Sdružení Neratov. Neratov se stal místem, kam jezdí i odborníci ze západní Evropy, aby se nechali inspirovat a poučit, jak může vypadat sociální podnikání, ale i láska a péče k místu a lidem, která tento pojem dalece přesahuje.

„Venkov vždy tvořil, tvoří a bude tvořit kořeny naší společnosti. Vždy ji bude formovat a utvářet. Kdo nepochopí venkov, zřejmě nepochopí, jak se dnes žije

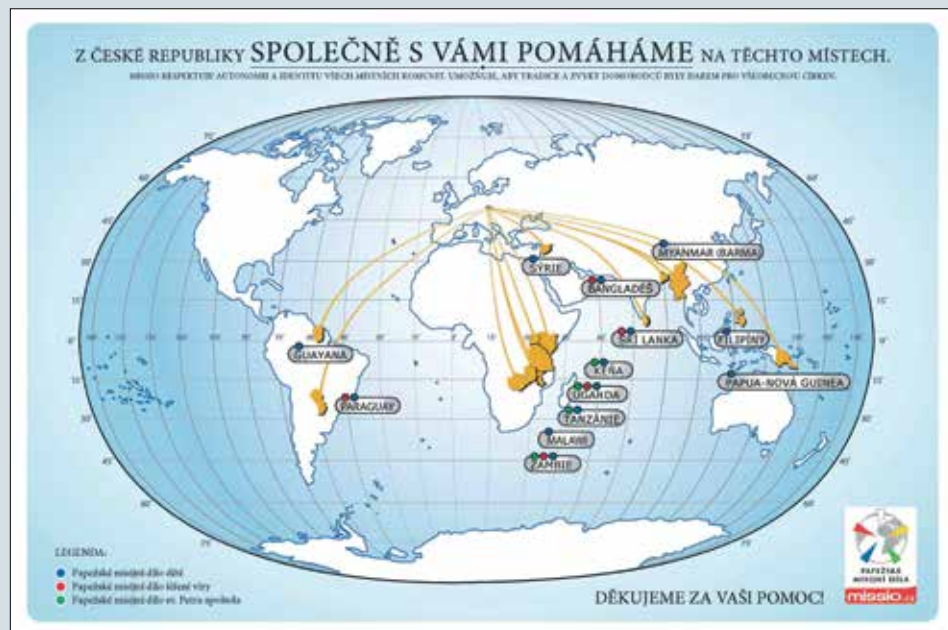
v českých zemích. Nemůžeme zpochybnit nebo vyměnit naše vlastní kořeny, můžeme ovlivnit pouze to, jak tyto naše kořeny budou celou společnost vyživovat, spojoval a zajišťovat její bezpečí. Skrze venkov můžeme celé společnosti vrátit naději“, uzavřel své vystoupení biskup Jan, na něhož posléze navázal Antonín Nekvinda, finanční ředitel neratovského sdružení. Ten přítomným alespoň v základních rysech představil historii pohraničního poutního místa a Neratova, odsouzených k zániku a doslova zázračně vzkříšených k novému a bohatému životu, ovlivňující celý region.

Jestliže byly příspěvky ostatních přednášejících na konferenci Venkov 2017 plné nudných čísel a statistik, tak téma Neratov přineslo do sálu opět pozornost, zájem a lidské sounáležitosti. Neratov je zkrátka symbolem života!

Pavel J. Sršeň)

Na všech účastnících konference bylo znát, že venkov mají rádi a proto se celé tři dny nesly v pohodovém duchu.

Poděkování za podporu a dary na Misijní neděli 2017

„Věra bez skutků je mrtvá.“ (Jak 2, 26)

Předposlední neděli v říjnu jsme slavili Světový den misí, u nás známý pod názvem Misijní neděle. V tento den modliteb za misie, stejně tak jako po celém světě, i u nás většina kostelů ožila dětmi v kostýmech a barvami Papežských misijních děl. Velmi si vážíme lidí, kterým není lhostejný život druhých a pomáhají potřebným bez ohledu na jejich barvu pleti, náboženské vyznání či národnost. Zejména vaším prostřednictvím ožívá naše víra a naše země je obohacena touto štědrostí.

Děkujeme všem farnostem, Misijním klubkům i jednotlivcům a všem ostatním, kteří se podíleli na přípravách a průběhu oslav Misijní neděle.

Děkujeme za veškeré dary, společné modlitby za misie, misionáře, šíření víry a misijního růžence.

Děkujeme, že podporujete Papežská misijní díla, která spojují Vaši pomoc se šířením víry v rámci Kongregace pro evangelizaci národů.

Bůh Vám žehnej.

Leoš Halbrštát, národní ředitel PMD v ČR)

(Knižní tipy

Karmelitánské nakladatelství

www.ikarmel.cz
Komenského 328, 509 01 Nová Paka
Velké nám. 36, 500 01 Hradec Král.
zasilky@kna.cz, tel. 384 420 295
www.kna.cz/prodejny

Franco di Mare

Lovil smrt, našel život

Nový začátek vyhořelého reportéra v Sarajevu

Do obleženého Sarajeva je roku 1992 vyslán válečný zpravodaj, aby divákům zprostředkoval dramatický konflikt. Bombardování přežilo i malé děvčátko a jeho napadne bláznivá myšlenka, že by mohl sirotka adoptovat... Brož., 224 s., 349 Kč.

Antonia Jacksonová,
Felicity Frenchová

Vymalovánky o narození Ježíše

Popustte uzdu své fantazii a vybarvěte si vánoční vymalovánky. Připomenete si tím biblický příběh o narození Ježíše a krásně si odpočnete v Boží přítomnosti. Brož., 32 s., 119 Kč.

Národní kancelář Papežských misijních děl v ČR

Na Kropáčce 30/1, 500 03 Hradec Králové
tel. 604 838 882, pmd@missio.cz

www.missio.cz

Jeden dobrý skutek razí cestu druhému

Snad nikde jinde jsem nepocítila skutečné naplnění těchto slov Vincenta z Pauly, jako při práci v Dobrovolnickém centru kutnohorské Oblastní charity. Vždyť za poslední rok projevilo tolik mladých lidí opravdovou touhu pomáhat a přiblížit se lidskému trápení či stáří přímo v nemocnici v Kutné Hoře a Čáslavi! Až mi dělalo starosti, jestli to zvládneme, protože to vyžaduje dobrou přípravu a komunikaci mezi dobrovolníkem, nemocnicí a pacientem. O to větší radost jsem měla z toho, že můžeme využít peníze z Tříkrálové sbírky na posílení kapacity našeho centra.

Zájem o dobrovolnictví roste, pomohly i tříkrálové peníze

Mnohé vypovídají i výsledky průzkumu mezi středoškolačkami, které se do našeho dobrovolnického projektu zapojily. Z deseti osm oceňuje školení, supervizi a doprovázení v průběhu služby a volá po dalším zaškolení. Na otázku: „Co vám činnost dala/vzala?“, nikdo neodpověděl, že by mu činnost něco vzala. A co jim dala? Zkušenost, úctu ke stáří, uvědomění si, že vztahy v rodině je třeba budovat celý život. Schopnost vážit si toho, co mám. Radost z možnosti zpříjemnit chvíli v tak těžkém prostředí, uspokojení z možnosti pomáhat. Z deseti šest už má prodlouženou smlouvu na další období. A přicházejí další.

Je příhodné, že můžeme zkvalitňovat dobrovolnickou práci a rozšiřovat kapacitu, právě i díky Tříkrálové sbírce. Na ní mají lví podíl zase dobrovolníci. A tak pořád dokola. Znovu a znovu se naplňuje to, co je napsáno v titulku. A aby moje povídání bylo konkrétní, přidávám příběh, jehož jsem měla čest být svědkem.

Jak studentka rozzářila smutné oči pacientek

Nedávno jsem doprovodila jednu ze studentek na šestilůžkový pokoj, který jsem znala a měla jsem za to, že si zdejší pacientky rády povídají. Naše dobrovolnice byla veselá, extrovertní, z dobře situované rodiny, takže měla spoustu zážitků z cest i exotických. Ve dveřích pokoje jsem však strnula, na šesti postelích leželo šest apatických žen. Některé koukaly do stropu, jiné možná spaly nebo spánek předstíraly. „No, nazdar. Co s tím?“, pomyslela jsem si. Jdu opatrně k pacientce, která byla vždy ochotná k řeči a byla mým „styčným důstojníkem“. „Dneska to stojí za

┐ Jedna z pomáhajících studentek - dobrovolnic u pacientky na LDN v Kutné Hoře. Foto: Jakub Žák

houby“, povídá mi. „Máte tu nějakou ponorku“, já na to opatrně. Mlčky přikývla. Není divu. Šest žen, šest trampot, každá jiná, žádná nemůže ani na chvíli sama odejít.

„Víte, co?“ povídám na celý pokoj: „Nechám vám tady tuhle slečnu a ona si s vámi bude chvíli povídat.“ Dobrovolnici šeptám do ouška, aby přišla, když to nepůjde. A ona? Nese židli z chodby, usazuje se tak, aby na ni všechny stařenky viděly, ačkoliv moc nekoukají. Svým zvučným hlasem mi říká: „Prosím, přijďte pro mne za hodinu, já když vyprávím, nevím, kdy přestat“. Tiše zavírám dveře a odcházím za svými pacienty. Hodina utekla jako voda a já jdu moji dobrovolnici vyzvednout. Ve dveřích pokoje jsem opět strnula. Na šesti postelích sedí šest krásných babiček, dvanáct veselých očí kouká na půvabnou vypravěčku. Po chvíli se dobereme konce vyprávění o tom, jak chutná suší, a loučíme se. Je tu krásně, překrásně.

Dobrovolnictví obohacuje všechny

A komu vlastně dobrovolníci nejvíc pomáhají? Pacientům? Sobě? Personálu, kterému se lépe pracuje na pokojích, kde je krásně překrásně? Nám koordinátorům, kteří jdou obohaceni

pokračování na další straně >

> pokračování z předchozí strany

ze své služby? Všechny odpovědi jsou možné. Moje studentka se rozloučila, odešla z pokoje, odešla k maturitě, na vysokou školu. Přijdou další. My je připravíme, povzbudíme a dovedeme do pokojů... A tak pořád dokola.

Marie Macková)

O dobrovolnictví v Kutné Hoře a Čáslavi na www.kh.charita.cz.

(Večerní vzdělávání dětí v indické oblasti Bangalore. Foto: archiv Adopce na dálku

Kde pomáhá Tříkrálová sbírka

Tříkrálová sbírka 2017 vynesla v královéhradecké diecézi přes 15 miliónů korun, které pomáhají v desítkách charitních zařízení a službách pro nemocné, seniory, hendikepované, rodiny s dětmi a lidi v tísní v našich regionech i v zahraničí.

Příklady využití výtěžku Tříkrálové sbírky 2017:

- Oblastní charita Hradec Králové: **Domácí hospicová péče** – zajištění poskytování služby pro nevyléčitelné nemocné včetně půjčování rehabilitačních a kompenzačních pomůcek
- Oblastní charita Trutnov: **Osobní asistence** – pořízení devítimístného automobilu s plošinou pro přepravu dětí s hendikepem do speciální ZŠ
- Oblastní charita Jičín: **Dobrovolnické aktivity** – zajištění dobrovolnických programů na pomoc znevýhodněným dětem, sociálně slabým rodinám, seniorům a lidem s hendikepem
- Oblastní charita Ústí n. O.: **Šance pro rodinu** – zajištění sociálně aktivizačních služeb na pomoc rodinám s dětmi
- Oblastní charita Polička: **Otevřené dveře** – pořízení vozu pro terénní službu sociální rehabilitace na pomoc lidem s duševním onemocněním
- Farní charita Litomyšl: **Respitní péče Jindra** – zajištění poskytování odlehčovacích služeb pro nemohoucí seniory, chronicky nemocné a lidi se zdravotním postižením s cílem ulevit pečující rodině
- **Humanitární projekty v Indii** – část výtěžku věnovaly Charity také na podporu kvalifikačních kurzů pro mladé lidi bez vyučení a dětské večerní vzdělávání v oblasti Bangalore. V oblasti Belgaum podpořily univerzitní studenty a výstavbu domků pro chudé. Tyto projekty realizuje Diecézní charita Hradec Králové.

Děkujeme všem dárcům za štědrost a solidaritu!

Přejeme Vám radostné Vánoce
a vše dobré v novém roce 2018!

www.hk.caritas.cz

www.trikralovasbirka.cz

Indická vzdělávací centra se stala mostem mezi školou a domovem

Téměř šest stovek dětí z chudých rodin využilo v průběhu uplynulého školního roku večerní doučování a pomoc s domácími úkoly. Tento projekt probíhá už třetím rokem ve dvaceti vzdělávacích centrech v oblasti Bangalore také díky dárcům Tříkrálové sbírky.

Na otevření vzdělávacích center, které je spojeno s příchodem nového školního roku, se děti vždy velmi těší. Kromě doučování ve školních předmětech děti poznávají své schopnosti a při aktivitách v kolektivu se učí sociálním dovednostem. V rámci projektu probíhá i vzdělávání rodičů. V loňském roce byly celé rodiny seznámeny s problematikou zdraví a prevence nemocí, zásadami správné hygieny a udržováním zdravého prostředí. Na setkáních s rodiči se děti mohly pochlubit svými dovednostmi, jako je zpěv, tanec nebo skupinová práce.

Rodiče se shodují na tom, že díky činnosti večerních vzdělávacích center jsou jejich děti zodpovědnější a zdravější. Také zdravotní stav ostatních členů rodiny se podstatně zlepšil díky správné péči o tělo, domácnost a okolí. V indických oblastech, kde žijí chudé rodiny, je zdravotní výchova velmi důležitá. Děti se tak mohou vyhnout vážným onemocněním a absencím ve škole. Vzdělávací centra se tak stala mostem mezi školou a domovem. Péče a přístup učitelů a lektorů přispěly ke kreativitě dětí a lepším výsledkům ve škole. Podařilo se vytvořit úzkou vazbu mezi učiteli a dětmi, které nyní dokážou lépe čelit životním výzvám. Díky dárcům Tříkrálové sbírky byl projekt podpořen částkou 230 000 Kč.

Více také na www.adopce.hk.caritas.cz nebo na facebooku.

Adopce na dálku Diecézní charity Hradec Králové)

(AKTUALITY)

Ing. Miroslav Wajsar byl oceněn státním vyznamenáním

Červený Kostelec: V sobotu 28. října při slavnosti české státnosti udělil prezident Miloš Zeman na Pražském hradě státní vyznamenání 39 osobnostem. Mezi oceněnými Medailí Za zásluhy o stát byl na návrh ČBK vyznamenán také ředitel Oblastní charity Červený Kostelec Ing. Miroslav Wajsar. Vyznamenání obdržel za přínos v oblasti řízení a poskytování hospicové péče.

Dlouholetá systematická práce Ing. Wajsara je velkým přínosem v oblasti sociálních služeb v Královéhradeckém kraji, ale i v celé ČR. Je hnací silou rozvoje nejen hospicové péče, ale i dalších zdravotně sociálních služeb. Za 25 let bylo v rámci Oblastní charity Červený Kostelec vybudováno 9 středisek s řadou služeb, kde pracuje přes 200 zaměstnanců. Nejstarším je Hospic Anežky České, který poskytuje odbornou a lidskou péči těžce nemocným a umírajícím. Od roku 2010 slouží též Mobilní hospic Anežky České a Ambulance paliativní medicíny a léčby bolesti. Největším střediskem je Domov sv. Josefa pro nemocné s roztroušenou sklerózou, zatím jediným zařízením svého typu v ČR.

V souvislosti s udělením státního vyznamenání Ing. Wajsar uvedl: „Jsem si vědom, že dobré dílo není nikdy výsledkem jednotlivce. Vážím si spolupráce všech zaměstnanců Oblastní charity Červený Kostelec a děkuji za jejich práci.“ Více informací také na www.ochck.cz.

Eva Wagenknechtová)

Ing. Miroslav Wajsar přebírá státní vyznamenání od prezidenta Miloše Zemana na Pražském hradě u příležitosti oslav 28. října – Dne vzniku samostatného československého státu. Zdroj: www.ceskatelevize.cz.

Cena Charity ČR 2017

Praha: Sedm žen a dva muži obdrželi 31. října letošní Cenu Charity ČR. Toto ocenění je poděkováním a veřejným uznáním za nelehkou a obětavou práci vynikajících pracovníků, dobrovolníků a podporovatelů Charity ČR. Za naši diecézi ocenění převzala paní Milena Rousková, dlouholetá obětavá pracovnice Farní charity Rychnov nad Kněžnou. Slavnostní předávání proběhlo v rámci benefičního koncertu Arcidiecézní charity Praha v Obecním domě, který byl věnován památce kardinála Miloslava Vlka. „*Chci dnes poděkovat nejen nominovaným, ale i jejich rodinám. Není to jenom práce, je to služba,*“ promluvil k oceněným ředitel Charity ČR Lukáš Curylo.

Paní Milena Rousková se podílela na vzniku Stacionáře sv. Františka pro lidi s mentálním postižením. Většinu uživatelů zná již od jejich dětství. Kromě příkladné každodenní péče připravuje klienty stacionáře na vystoupení na festivalech a soutěžích dramatické tvorby. Svoji trpělivostí přispívá k příjemné atmosféře v charitním stacionáři. Gratulujeme k ocenění!

Jana Karasová)

Paní Milena Rousková z rychnovské Farní charity obdržela letošní Cenu Charity ČR za svou obětavou práci ve Stacionáři sv. Františka. Foto: Lubomír Kotek

Arnika pomáhá v Domově sv. Josefa už 15 let

Žireč: Na podzim jsme si spolu s Arnikou připomněli 15 let od jejího vzniku. Dobrovolnický spolek, který čítá přes 30 nadšenců z řad studentů až po členy důchodového věku, zaměstnává Domov sv. Josefa v Žirči nejvíce, i když je jeho působnost ve Dvoře Králové nad Labem daleko širší. Patnáct let je obdivuhodná doba. Dnes už nikdo nespočítá, kolik Arnika věnovala času našim vozíčkářům, na kolika akcích jsme ji mohli s našimi klienty vidět a o kolik krásných zážitků je tak obohatila. Chtěli bychom naši milé Arnice k jejím narozeninám popřát a poděkovat za její dávání se, věrnost, čas a sdílení, vytrvalost a hlavně lásku – bez té by to nešlo. Více také na internetových stránkách www.domovsvatehojosefa.cz.

Jitka Holcová)

Pozvánka na jarmark ve Stacionáři sv. Františka

Rychnov nad Kněžnou: Rychnovská Farní charita zve na předvánoční jarmark v pátek 1. prosince od 9 do 16 hodin do Stacionáře sv. Františka. Můžete podpořit Charitu koupí některého z výrobků klientů a zaměstnanců. Vybrané peníze budou určeny na podporu provozovaných služeb: Denní stacionář pro lidi s mentálním a kombinovaným postižením, Týdenní stacionář pro seniory a Odlehčovací služby pro seniory. Přijďte k nám nasát vánoční atmosféru! Pro děti bude připraven koutek na hraní a malování. Více také na www.rychnov.charita.cz.

Zuzana Benešová)

Pardubická Charita chce dětem splnit vánoční přání

Pardubice: Jako každý rok i letos se sociální pracovníce ze střediska Sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi v nouzi spolu s dárce a dobrovolníky snaží, aby se každému dítěti z rodin, kterým Oblastní charita Pardubice pomáhá, splnilo alespoň jedno vánoční přání. Pokud se chcete připojit k této snaze, můžete přispět na naše sbírkové konto nebo kontaktovat Mgr. Karolínu Šilarovou na tel. ksilarova@charitapardubice.cz. Více informací naleznete na www.pardubice.charita.cz. Děkujeme!

Jan Lohynský)

Tancem jsme si blíž, ukázalo letošní Setkání národů

Dvacet šest zemí z celého světa představilo svou kulturu, kuchyni a především taneční umění na Setkání národů ve čtvrtek 9. listopadu v hradeckém Adalbertinu. Festival už popáté uspořádalo Integrační centrum pro cizince Diecézní charity Hradec Králové s partnery. Latinskoamerickou salsu, argentinské tango, africký či orientální tanec si mohli návštěvníci i vyzkoušet. „Ukázalo se, že tanec sblíží lidi různých národností, a to je naším posláním,“ říká Ing. Jan Kočí, vedoucí integračního centra. Záštitu nad akcí opět převzal primátor Hradce Králové MUDr. Zdeněk Fink, který přivítal žáky a studenty škol. Pozvání přijali také Ing., Mgr. Jiří Vitvar, vedoucí odboru sociálních věcí z Královéhradeckého kraje, Ing. Anna Maclová, náměstkyně primátora, RNDr. Jiří Stejskal, ředitel Diecézní charity a další hosté.

Dopolední program byl určen hlavně školám. „Nejvíce mě zaujala Kuba, Etiopie nebo Vietnam. Když se člověk s cizinci blíž seznámí, tak už se pak tolik nebojí. Tancuji moc ráda, byla to skvělá příležitost naučit se i něco nového,“ říká Simona ze ZŠ Svobodné Dvory, která byla vyhlášena „královnou“ festivalu v tanci. Školáci si také mohli procvičit své vědomosti v poznávacím kvízu. Svou kulturu představili především cizinci z Královéhradeckého kraje, kterým Diecézní charita pomáhá integraci, dále žadatelé o azyl z Pobytového střediska MV ČR v Kostelci nad Orlicí a také zahraniční studenti Filozofické fakulty UHK. V programu se střídaly latinskoamerická salsa v podání Anibala Brita Rosaria z Dominikánské republiky, africký tanec s Camarou Mamadoubou z Rovníkové Guineje, orientální tanec s Yolou Mosa ze Sýrie, argentinské tango s Igorem Sitchukem, ruský tanec s Oxanou Evsinou nebo bubínkový tanec dětí z Vietnamu. Vstoupili také interpreti z Ukrajiny, Arménie nebo Kuby.

Poprvé se na festivalu prezentovaly Portugalsko, Indonésie, Keňa a Srbsko. Návštěvníci si mohli prohlédnout národní kostýmy, tradiční výrobky a ochutnali národní jídla jako ukrajinské pirožky, keňský pilav, arabskou a vietnamskou kávu nebo

(Setkání národů v hradeckém Adalbertinu. Foto: Pavel Vondřejc)

mongolský mléčný čaj. Festival doprovodila také výstava výtvarné tvorby cizinců z Pobytového střediska MV ČR v Kostelci nad Orlicí a žáků hradecké ZUŠ Habrmanova.

Festival uspořádalo Integrační centrum pro cizince Diecézní charity HK ve spolupráci se Statutárním městem Hradec Králové, Královéhradeckým krajem, Filozofickou fakultou UHK, SUZ MV ČR – PoS Kostelec n. O., ZUŠ Habrmanova Hradec Králové, KURO Hradec Králové, MKI Klíč a Regionálním ukrajinským spolkem ve východních Čechách. Více najdete také na www.cizincihradec.cz a na facebooku.

Projekt Integrační centrum pro cizince AMIF/10/02 je financován v rámci národního programu Azylového, migračního a integračního fondu a rozpočtu Ministerstva vnitra ČR.

Jana Karasová)

KATOLICKÝ TÝDENÍK DÁREK NA CELÝ ROK

Přemýšlíte o dárcích pod stromeček? Tím naším můžete povznášet, inspirovat a (in)formovat po celý rok!

Máte rádi Katolický týdeník a chcete, aby ho mohli číst i vaši blízcí? Dopřejte jim to! Zařídte jim dárkové předplatné.

JAK NA TO?

Vyplňte elektronický kupon na www.katyd.cz, nebo kontaktujte KT e-mailem podhorska@katyd.cz, nebo zavolejte do redakce na telefon 224 250 395.

CO POTOM?

Obratem obdržíte dárkový certifikát se jménem obdarované osoby. Poté dostanete od distributora KT poštovní poukázku k úhradě. Všechny objednávky, na nichž se bude odlišovat odběratel od plátce, zohlední KT jako dárkové. Po zaplacení obdržíte samozřejmě také dárek pro nové předplatitele.

STIHNU TO?

S nabídkou přichází KT už nyní, aby v redakci stačili vše včas vyřídit. Neváhejte. Ozvěte se co nejdříve, nejpozději 18. prosince. Cena předplatného činí 780 Kč.

Katolický
týdeník

Tip na vánoční dárek

KRÁLOVÉHRADČTÍ BISKUPOVÉ A JEJICH REZIDENCE

Výpravná publikace Jany Croj přináší na pozadí historie vývoje samotné budovy biskupství také portréty všech 25 královéhradeckých biskupů, jejich duchovní rozměr, kulturní aktivity, působení v diecézi i osobní život. Kniha o téměř 500 stranách a s doprovodem půltisícovky mnohdy unikátních obrazových dokumentů a fotografií shrnuje dějiny biskupství a přináší četné nové informace. Knihu si můžete objednat v královéhradeckém nakladatelství Garamon, www.garamon.cz:

Další podrobnosti v knižních tipech na straně 24